

Формулар ЕУ – МАК

Назив на националниот правен пропис: Предлог Закон за енергетика
ЕПП број: 2008.2000.4773

CELEX бр. на прописот на ЕУ кој се транспонира	Назив на прописот на ЕУ (бр. на член)	Содржина на одредбата од прописот на ЕУ кој се транспонира	Назив на националниот пропис во кој се врши транспонирањето (бр. на член)	Содржина на одредбата од националниот пропис во кој се врши транспонирањето	Забелешка	Оценка за степенот на усогласеност	Надлежен орган/институција
32003L0054	Директива бр. 2003/54/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 26 јуни 2003 за општите правила на внатрешниот пазар на електрична енергија и укинување на Директивата бр. 96/92/ЕЗ Член 2, точка 2	„произведувач“ значи физичко или правно лице кое произведува електрична енергија;	Предлог Закон за енергетика Член 3, став 1, точка 71	Производител на електрична енергија е лице кое поседува и управува со постројка за производство на електрична енергија.		Потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 3	„пренос“ значи транспортирање на електрична енергија низ екстра високонапонски и високонапонски интерконектиран систем за испорака на електрична енергија до крајните потрошувачи или до дистрибуциите, но без испорака на енергија;	Член 3, став 1, точка 64	Пренос на електрична енергија е пренесување на електрична енергија преку високонапонска преносна мрежа и управување со електроенергетскиот систем заради испорака на електричната енергија на купувачите и не вклучува снабдување со електрична енергија;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 4	„преносен систем оператор“ значи физичко или правно лице одговорно за функционирање, одржување, и по потреба, создавање на преносен систем на даден простор и неговите	Член 3, став 1, точка 52	Оператор на електропреносниот систем е правно лице кое што врши пренос на електрична		потполна усогласеност	Министерство за економија

		интерконекции со други системи и долгорочна способност на системот за задоволување на оправданите рационални потреби од пренос на електрична енергија;		енергија и управува и е одговорен за работењето на електропреносниот систем, неговото одржување, развој и поврзување со електропреносните системи на соседните земји и за обезбедување долгорочна способност на системот за задоволување на разумните потреби за пренесување на електрична енергија;			
	Член 2, точка 5	„дистрибуција“ значи транспорт на електрична енергија низ високонапонски, среднонапонски и нисконапонски дистрибутивни мрежи за испорака на енергија на своите потрошувачи, но без испорака;	Член 3, точка 13	Дистрибуција на електрична енергија е пренесување на електрична енергија преку високонапонски, среднонапонски и нисконапонски дистрибутивни мрежи и управување со дистрибутивниот систем на определено подрачје заради испорака на електричната енергија на купувачите, не вклучувајќи снабдување со електрична енергија;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 6	„дистрибуција“ значи транспорт на електрична енергија низ високонапонски, среднонапонски и нисконапонски дистрибутивни мрежи за испорака на енергија на своите потрошувачи, но без испорака;	Член 3, став 1, точка 51	Оператор на електродистрибутивен систем е правно лице кое што врши дејност дистрибуција со електрична енергија и е одговорен за работењето на дистрибутивниот систем, неговото одржување, развој и поврзување со електропреносниот систем и за обезбедување долгорочна способност на системот за задоволување на разумните потреби за дистрибуција на електрична енергија		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 7	„потрошувачи“ значи препродавачи и крајни потрошувачи на електрична енергија;	Член 3, став 1, точка 63	Потрошувач на енергија или енергент е купувач кој што набавената енергија или енергент ја користи за сопствена потрошувачка, вклучувајќи ги и операторите на системите за пренос и за дистрибуција кога купуваат енергија или енергент заради покривање на загубите во		потполна усогласеност	Министерство за економија

				соодветните системи и производителите на енергија за сопствена потрошувачка;			
	Член 2, точка 10	„домаќинства“ значи потрошувачи кои купуваат електрична енергија за сопствена потрошувачка без комерцијални или професионални активности;	Член 3, став 1, точка 17	Домаќинство е потрошувач што набавува енергија или природен гас за потребите во домаќинството, но не и за потребите на комерцијалните дејности;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 12	„квалификувани потрошувачи“ значи потрошувачи кои слободно купуваат електрична енергија од снабдувачот по нивен избор во рамките на значењето на член 21 од оваа директива;	Член 3, став 1, точка 36	Квалификуван купувач е купувач кој купува енергија или природен гас од производители, снабдувачи или трговци по сопствен избор;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 13	„интерконекции“ значи опрема за поврзување на електричните системи;	3.1/35	Интерконективен вод е вод за електрична енергија или цевковод за природен гас, вклучувајќи ја и припадната опрема и постројки, со кој се поврзува соодветниот преносен систем на Република Македонија со преносен систем на соседна држава;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 15	„директен вод“ значи електричен вод за поврзување на изолиран производствен простор со изолиран потрошувач или вод за поврзување на произведувач на електрична енергија и испорака на енергија преземена за директно снабдување на сопствените простории, подружници и квалификувани потрошувачи;	Член 3, став 1, точка 10	Директен вод за електрична енергија е вод кој поврзува изолирана производна постројка и изолиран купувач, или вод кој поврзува производна постројка и квалификувани купувачи и преку кој снабдувач ги снабдува своите квалификувани купувачи;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 18	„корисници на системи“ значи физичко или правно лице кое снабдува или се снабдува од преносниот или дистрибутивниот систем;	Член 3, став 1, точка 38	Корисник на систем е физичко или правно лице кое го користи енергетскиот систем заради предавање и/или преземање на енергијата или енергентот;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 19	„снабдување“ значи продажба, препродажба на електрична енергија на купувачите;	Член 3, став 1, точка 88	Снабдување со енергија, односно природен гас е продажба на енергија, односно природен гас на потрошувачите и може да вклучи трговија со енергија, односно природен гас;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 20	„интегрирано претпријатие за електрична енергија“ значи вертикално или хоризонтално интегрирано претпријатие;	Член 3 став 1, точка 61	Поврзани претпријатија се правно самостојни претпријатија кои се поврзуваат и кои воспоставуваат меѓусебни односи: претпријатие		потполна усогласеност	Министерство за економија

				кое што во друго претпријатие има учество, значајно учество, мнозинско учество во основната главнина или мнозинско право во одлучувањето, определени со закон, како и зависно претпријатие, владеачко претпријатие и претпријатија кои дејствуваат заеднички;			
Член 2, точка 21	„вертикално интегрирано претпријатие“ значи претпријатие или група на претпријатија чии заемни односи се дефинирани во член 3(3) од Регулативата (ЕЕЗ) бр. 40/64/89 на Советот од 21 декември 1989 за контрола на концентрацијата меѓу претпријатијата и каде засегнатото претпријатие/група извршува барем една од функциите на пренос или дистрибуција и најмалку една од функциите на производство или испорака на електрична енергија;	Член 3, став 1, точка 5	Вертикално интегрирано претпријатие е претпријатие, или група на претпријатија, кое што врши, односно вршат, барем една од енергетските дејности пренос или дистрибуција на енергија или природен гас и барем една од енергетските дејности производство или снабдување со соодветен вид на енергија или природен гас.		потполна усогласеност	Министерство за економија	
Член 2, точка 25	„долгорочно планирање“ значи долгорочно планирање на потребата за инвестирање во капацитет за производство, пренос и дистрибуција за исполнување на потребата на системот од електрична енергија и гарантирање на испораки на електрична енергија на потрошувачите;	Член 3, став 1, точка 16	Долгорочно планирање е планирање на потребите за енергија и енергенти заради инвестирање во производните, преносните и дистрибутивните објекти на долгорочни основи со цел да се задоволат потребите на потрошувачите, диверсификација на изворите и обезбеди сигурност во снабдувањето;		потполна усогласеност	Министерство за економија	
Член 2, точка 29	„енергетска ефикасност/управување со потребите“ значи глобален или интегриран пристап насочен кон вршење влијание на количеството и времето на потрошувачка на електрична енергија со цел намалување на потрошувачката на примарна енергија и врвните оптоварувања, давајќи приоритет на инвестирања во мерки на енергетска ефикасност или други мерки, како на пр. договори за повремени испораки на електрична енергија во однос на инвестициите за зголемување на производниот капацитет, ако првите се најефективна и економска опција, која ги зема предвид позитивното влијание врз животната средина на редуцираната потрошувачка на енергија и сигурното снабдување и аспекти за намалување на дистрибутивните трошоци;	Член 3, став 1, точка 22	Енергетска ефикасност/управување со потрошувачката на енергија значи глобален или интегриран пристап со цел да се влијае врз количините и времето на користење на електричната енергија со цел да се намали потрошувачката на примарна енергија и врвните оптоварувања со давање предимство на инвестирањето во мерки за подобрување на енергетската ефикасност или други мерки, како што се: договори во кои може да се предвиди прекин во снабдувањето, зголемени инвестирања во производни		потполна усогласеност	Министерство за економија	

				<p>капацитети ако тоа е најефикасна и најекономична опција, земајќи ги предвид позитивните влијанија врз животната средина од намалувањето на потрошувачката на енергија и сигурноста во снабдувањето, како и влијанието врз трошоците за дистрибуција.</p>		
	Член 3, став 3	<p>Земјите членки, треба да проверат дали потрошувачите од категоријата домаќинства и кога земјите-членки го сметаат тоа за адекватно, малите претпријатија (имено претпријатијата со помалку од 50 вработени и годишен промет или биланс на состојба не е над 10 милиони евра), добиваат универзална услуга т.е дали уживаат право на снабдување со електрична енергија со посебен квалитет на нивната територија по достапни, лесно и јасно споредливи и транспарентни цени. За давање универзална услуга, земјата-членка може да наименува снабдувач како последно решение. На претпријатијата за дистрибуција, земјите-членки нложуваат обврска за приклучување на потрошувачите на нивната мрежа под, термини, услови и тарифи утврдени во согласност со постапката во член 23(2). Ништо во оваа Директива нема да ги спречи земјите-членки да ја подобрат позицијата на пазарот на домашните мали и средни потрошувачи, преку поттикнување на можности за доброволно групно застапување на оваа класа потрошувачи. Првиот потстав се применува на транспарентен и недискриминирачки начин и нема да му наштети на отворањето на пазарот предвиден со член 21.</p>	<p>Член 3, став 1, точка 43</p> <p>Мали потрошувачи на електрична енергија се претпријатија кои што имаат помалку од 50 вработени и вкупен годишен приход или вкупна актива не поголем од 10 милиони евра во денарска противвредност, не вклучувајќи ги производителите на енергија и операторите на преносните и дистрибутивните системи;</p> <p>Снабдувач во краен случај со електрична енергија е снабдувач со електрична енергија кој обезбедува јавна услуга снабдување со електрична енергија за домаќинствата и малите потрошувачи, во случаите утврдени со овој закон.</p>	<p>Член 3, став 1, точка 89</p> <p>Снабдувачот во краен случај за електрична енергија има обврска да обезбеди снабдување на домаќинствата и малите потрошувачи заради остварување на нивното право во секое време да бидат снабдени со електрична енергија, по разумни и лесно и јасно споредливи и транспарентни цени, утврдени во согласност со прописот од членот 25 став (2) на овој закон.</p> <p>Член 8, став 1</p> <p>Производителот на електрична енергија на кој во лиценцата му утврдена обврска да обезбеди јавна услуга, обврската за јавната услуга ќе ја обезбеди преку</p>	потполна усогласеност	Министерство за економија

			<p>Член 67, став 1</p> <p>Член 75, став 2, точка 3</p> <p>Член 81, став 1 и 2</p> <p>Член 124, став 1</p>	<p>производство на електрична енергија за потребите на домаќинствата и малите потрошувачи што се снабдуваат преку снабдувачот во краен случај.</p> <p>приклучување на производителите и потрошувачите на дистрибутивната мрежа, како и пристап на трети страни за користење на дистрибутивниот систем, во согласност со овој закон и мрежните правила за дистрибуција, а врз основа на објективни, транспарентни и недискриминаторни начела,</p> <p>Снабдувачот во краен случај со електрична енергија набавува електрична енергија за потребите на домаќинствата и малите потрошувачи. Цените за набавка и соодветните договори со производителот од членот 67 на овој закон, ги одобрува Регулаторната комисија за енергетика.</p> <p>Снабдувачот во краен случај за електрична енергија обезбедува, за потребите на своите потрошувачи, потребен преносен и/или дистрибутивен капацитет, како и услуги од операторот на пазарот на електрична енергија.</p> <p>Операторот на системот за пренос односно дистрибуција на соодветен вид на енергија е должен во мрежните правила да воспостави правила за приклучување на мрежата и методологија за пресметка на надоместокот за приклучување. Правилата за приклучување треба да ги земат предвид последиците од приклучувањето</p>			
--	--	--	---	---	--	--	--

				кои ќе ги претрпат другите корисници на мрежата, местото на приклучување на постројките, објектите и уредите за кои се бара приклучување и видот на потребната инсталација за приклучување на мрежата.			
	Член 3, став 4	Кога се предвидува финансиски надомест, други форми на надомест и ексклузивни права што земјата-членка ги дава за исполнување на обврските утврдени со став 2 и став 3, истиот се врши на недискриминирачки начин и транспарентно.	Член 6, став 5	Ако на вршителите на енергетски дејности што имаат обврска за обезбедување на јавна услуга им се доделува финансиска компензација, друга форма на компензација и/или ексклузивни права со цел извршување на обврските дефинирани во овој закон, тоа треба да биде изведено на транспарентен и недискриминаторен начин, во согласност со закон.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 3, став 5	Земјите-членки проверуваат дали техничките критериуми се дефинирани, дали е создаден технички проект и дали оперативните барања се достапни за јавноста за поврзување на системот на електраните, дистрибутивните системи, директно поврзаната опрема со потрошувачите, интерконекциските кола и директните водови. Со тие технички правила се обезбедува меѓусебна оперативност на системите кои треба да бидат објективни и недискриминирачки. За нив се известува Комисијата во согласност со членот 8 од Директивата бр. 98/34/ЕЗ на Европскиот парламент и Советот од 22 јуни 1998 утврдувајќи постапка за давање информации на полето на техничките стандарди и прописи и правила за Информативни општествени служби.	Член 15, став 1	Заради спроведување на социјалната заштита од енергетската сиромаштија на граѓаните, Владата на Република Македонија, на предлог на министерството надлежно за социјална заштита и министерството надлежно за работите од областа на енергетиката, донесува годишна програма за намалување на енергетската сиромаштија во која што, меѓудругото, ќе бидат предвидени: субвенционирање на потрошувачката на енергија и енергенти за одделни домаќинства, видовите на енергијата и енергенти кој што ќе биде предмет на субвенцијата, поефикасно користење на енергијата, начинот на спроведување на мерките, изворите на буџетски и други средства за финансирање на мерките и органите одговорни за реализација на мерките.		потполна усогласеност	Министерство за економија
			Член 29, став 1				

				Регулаторната комисија за енергетика за секој вид енергија и природен гас ќе донесе одделни правила за снабдување со електрична енергија, топлинска енергија и природен гас.			
	Член 4	Земјите-членки вршат надзор на снабдувањето. Кога сметаат дека тоа е соодветно, ваквата задача може да ја дадат на регулаторните органи споменати во членот 23(1). Со ваквиот надзор се опфаќа енергетскиот биланс на националниот пазар, нивото на очекувана побарувачка во иднина и дополнителниот капацитет кој се планира или е во тек на изградба, квалитетот и ниво на одржување на мрежите како и мерки за задоволување на врвната побарувачка и решавање на загубите на еден или повеќе снабдувачи. Надлежните органи на секои две години, најдоцна до 31 јули, објавуваат извештај каде се опишани наодите од надзорот по тие прашања и преземените или предвидени мерки и веднаш го предаваат овој извештај на Комисијата.	Член 13, став 1	Владата на Република Македонија со енергетски биланс за период од пет години, како индикативен плански документ, ги определува вкупните потреби од енергија и потребите од одделните видови на енергија, како и можностите за нивното задоволување од домашно производство и од увоз.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 6, став 1	За градба на нов производствен капацитет, земјите-членки донесуваат постапка за издавање на дозвола за градба која се изведува во согласност со објективните, транспарентни и недискриминирачки критериуми.	Член 50, став 1	Нови објекти за производство на електрична енергија, комбинирано производство на електрична и топлинска енергија или производство на топлинска енергија можат да се градат ако за тоа е издадено овластување во согласност со овој закон.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 6, став 2	1. Земјите-членки утврдуваат критериуми за издавање на дозвола за градба на производствен капацитет на нивната територија. Ваквите критериуми се однесуваат на: (а) сигурноста и безбедноста на електросистемот, инсталациите и опремата; (б) заштита на здравјето и сигурност на граѓаните; (в) користење на локација; (г) користење на јавно земјиште; (д) енергетска ефикасност; (е) карактеристики особено на кандидатот, и тоа техничка, економска и финансиска способност; (ж) придржување кон мерките донесени во согласност со член 3.	Член 51, став 1	Постапката за издавање на овластување за изградба или проширување на објекти за производство на електрична енергија, комбинирано производство на електрична и топлинска енергија или производство на топлинска енергија ќе биде заснована на начелата за објективност, транспарентност и недискриминација.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 6, став 3	Земјите-членки проверуваат дали во постапките за давање дозвола за мало односно дистрибутивно производство се	Член 50, став 1	Нови објекти за производство на електрична енергија,		потполна усогласеност	Министерство за економија

		зема предвид нивната лимитирана големина и евентуално влијание.		комбинирано производство на електрична и топлинска енергија или производство на топлинска енергија можат да се градат ако за тоа е издадено овластување во согласност со овој закон.			
	Член 6, став 4	Постапките и критериумите за давање дозвола треба да бидат јавни. Кандидатите се информираат за причините за одбивање да се издаде дозвола. Причините мора да бидат објективни, без дискриминација, добро основани и правилно поткрепени.	Член 52, став 1	За издавање на овластување за изградба на нови или реконструкција на производните објекти наведени во членот 50 став (6) од овој закон заинтересираните домашни и странски инвеститори до Владата на Република Македонија поднесуваат барање за издавање на овластување, а за производните објекти наведени во членот 50 став (7) до единицата на локална самоуправа.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 7, став 1	Земјите-членки, во интерес на безбедноста на снабдувањето, даваат можност за обезбедување нов капацитет или мерки за енергетска ефикасност/управување со обемот побарувачката по пат на јавен повик или друга еднаква транспарентна и без дискриминација постапка според објавени критериуми. Вакви постапки се применуваат ако според постапката за издавање дозвола производниот капацитет во градба или мерките за енергетска ефикасност/управување со побарувачката не се доволни за сигурна испорака.	Член 60, став 1	Ако врз основа на издадените овластувања за изградба на нови и реконструкција на постојни објекти за производство на електрична енергија и комбинирано производство на електрична и топлинска енергија, а во согласност со Стратегијата за развој на енергетиката на Република Македонија, прогнозите за потрошувачката на електрична енергија земајќи ги предвид мерките за зголемување на енергетската ефикасност и управувањето со потрошувачката и можностите за обезбедување на овие потреби, се оцени дека може да биде нарушена сигурноста во снабдувањето со енергија, Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството, може да донесе одлука и да распише јавен повик за изградба на објекти за производство на електрична енергија и комбинирано производство на електрична и		потполна усогласеност	Министерство за економија

				топлинска енергија.			
	Член 7, став 3	<p>Детали од постапката на јавниот повик за производствен капацитет и мерки за енергетска ефикасност/управување со побарувачката се објавуваат во Службениот весник на Европската унија најмалку шест месеци пред крајниот рок за поднесување понуди.</p> <p>Тендерските спецификации се достапни на секое заинтересирано претпријатие на територијата на земјата-членка така што тоа има доволно време за поднесување на понуда.</p> <p>Заради транспарентност и недискриминираност, тендерските спецификации содржат детален опис од спецификациите на договорот и на постапката што треба да ја почитуваат сите понудувачи и исцрпен лист со критериуми за регулирање на изборот на понудувачи и доделување на договор, како и иницијативи како на пр. субвенции, опфатени со понудата. Вакви спецификации се однесуваат и на областите наведени во член 6(2).</p>	Член 61, став 1	Надлежниот орган за спроведување на постапката од членот 60 на овој закон го објавува јавниот повик во најмалку две јавни гласила и во "Службен весник на Република Македонија", односно во Службеното гласило на единицата на локалната самоуправа.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 7, став 4	Во повикот за доставување на понуди за производствен капацитет, треба да се разгледаат и понудите за испорака на енергија со долгорочни гаранции од постојни производни блокови, под услов на тој начин да бидат задоволени и други услови.	Член 61, став 1	Надлежниот орган за спроведување на постапката од членот 60 на овој закон го објавува јавниот повик во најмалку две јавни гласила и во "Службен весник на Република Македонија", односно во Службеното гласило на единицата на локалната самоуправа.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 7, став 5	Земјите-членки определуваат орган или јавно или приватно тело, независно од дејноста за производство, пренос и дистрибуција на електрична енергија кое може да биде регулаторен орган споменат во член 23(1) одговорен за организирање, надзор, и контрола на тендерската постапка спомената во став 1 до став 4. Кога преносниот систем оператор е независен во целост од други дејности кои не се однесуваат на сопственоста на преносниот систем, преносниот систем оператор се определува за одговорно тело за организирање, надзор и контрола на тендерската постапка. Ваквиот орган или тело презема секакви потребни чекори за обезбедување доверливост на информациите содржани во понудите.	Член 61, став 1	Надлежниот орган за спроведување на постапката од членот 60 на овој закон го објавува јавниот повик во најмалку две јавни гласила и во "Службен весник на Република Македонија", односно во Службеното гласило на единицата на локалната самоуправа.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 9, точка (а)	Секој преносен систем оператор е одговорен за: (а) долгорочно оспособување на системот за задоволување на потребните побарувања за пренос на електрична енергија;	Член 69, став 1	Операторот на електропреносниот систем е одговорен за долгорочно планирање на развојот на електропреносниот систем.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 9 точка (а),(б) и	Секој преносен систем оператор е одговорен за:	Член 68, став 2,	Операторот на		потполна	Министерство за

	(в)	<p>(b) долгорочно оспособување на системот за задоволување на потребните побарувања за пренос на електрична енергија;</p> <p>(б) придонесување на безбедност и доверливост во снабдувањето преку соодветен далновод;</p> <p>(в) управување со енергетските текови на системот, земајќи ги предвид размените со други интерконектирани системи. За таа цел, преносниот систем оператор е одговорен за сигурен, доверлив и ефикасен систем за електрична енергија, а во тој контекст и за користење на сите потребни надворешни услуги ако тоа користење е независно од некој друг преносен систем оператор со кој неговиот систем е интерконектиран.</p>	точка 1	<p>електропреносниот систем е должен да обезбеди:</p> <p>1) доверливо и сигурно функционирање на електроенергетскиот систем на Република Македонија, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила,</p>		усогласеност	економија
	Член 9, точка (в)	<p>управување со енергетските текови на системот, земајќи ги предвид размените со други интерконектирани системи. За таа цел, преносниот систем оператор е одговорен за сигурен, доверлив и ефикасен систем за електрична енергија, а во тој контекст и за користење на сите потребни надворешни услуги ако тоа користење е независно од некој друг преносен систем оператор со кој неговиот систем е интерконектиран.</p>	Член 6, став .2, точка 8	<p>управување во реално време со тековите на електрична моќност водејќи сметка за производството на електрична енергија во Република Македонија, планираните увозни и извозни трансакции и на трансакциите за транзит низ преносниот систем на Република Македонија, врз основа на номинациите од учесниците на пазарот доставени до операторот на пазарот на електрична енергија во согласност со правилата за пазар на електрична енергија</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 9, точка г	<p>давање доволни информации на операторот од некој друг систем со кој неговиот систем е поврзан заради сигурно и ефикасно функционирање, координиран развој и интероперативност на интерконектираниот систем;</p>	Член 6, став .2, точка 10	<p>објавување на податоците за расположливите преносни капацитети на интерконективните водови со соседните системи, заради обезбедување на недискриминаторен, објективен и транспарентен пристап и користење на електропреносниот систем</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 9, точка д	<p>недискриминираност помеѓу корисниците на системот или класите на корисници на системот, особено во корист на неговите претпријатија.</p>	Член 68, став .2, точка 3	<p>приклучување на производителите, потрошувачите и операторите на дистрибутивните системи на преносната мрежа, како и пристап на трети страни за користење на електропреносниот систем, во согласност со овој закон и мрежните правила за пренос, а врз основа на објективни,</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

				транспарентни и недискриминаторни начела			
	Член 10	<p>1. Кога преносниот систем оператор е дел од вертикално интегрираното претпријатие, истото треба да биде одделено од другите дејности барем во однос на неговата правна форма, организација и одлучување кои не се однесуваат на преносот. Од вакви правила не произлегува обврска за издвојување на сопственоста на средствата на преносниот систем од вертикално интегрираното претпријатие.</p> <p>2. Заради независност на преносниот систем оператор од став 1, се применуваат следните минимални критериуми:</p> <p>(а) лицата одговорни за управување со преносниот систем оператор не учествуваат во структурите на друштвото на вертикално интегрирано претпријатие директно или индиректно одговорно за секојдневно производство, дистрибуција и испорака на енергија;</p> <p>(б) соодветни мерки мора да се преземат за проверка дали се земени предвид професионалните интереси на одговорните лица за управување со преносниот систем оператор на начин кој потврдува дали тие се способни да функционираат независно;</p> <p>(в) преносниот систем оператор има ефективни права на одлучување, независно од интегрираните претпријатија за електрична енергија на средствата потребни за функционирање, одржување или развој на мрежата. Вака не треба да се спречи постоењето на соодветните механизми за координација како потврда дека се заштитени економските права и правата за надзор на управувањето со приходот од средствата на матичното друштво, кои во подружницата се директно или индиректно уредени во согласност со член 23(2). На тој начин особено се овозможува матичното друштво да го одобри годишниот финансиски план или друг еквивалентен документ на преносниот систем оператор или да постави глобални граници за висината на задолженост на нејзината подружница. Не треба да дозволи на матичното друштво да дава инструкции за секојдневното работење или пак за посебни одлуки за изградба или надградба на далноводи кои не ги пречекоруваат условите одобрени во финансискиот план или во друг документ;</p> <p>(г) преносниот систем оператор утврдува програма за соодветност во која се даваат мерки преземени како потврда дека се исклучува дискриминаторско однесување и дека адекватно се следи нејзината</p>	Член 72	<p>(1) Правното лице што ја врши дејноста пренос на електрична енергија не може да има лиценца за вршење на дејностите производство, дистрибуција, трговија или снабдување со електрична енергија.</p> <p>(2) Со цел да обезбеди независност во вршењето на енергетската дејност пренос на електрична енергија, како и исполнувањето на обврската за обезбедување на јавна услуга на недискриминаторен, објективен и транспарентен начин, операторот на електропреносниот систем треба да обезбеди:</p> <p>1) лицата кои што се одговорни за управувањето и раководењето со операторот на електропреносниот систем да не можат да учествуваат во управувачките и раководните структури во носителите на лиценци за производство, дистрибуција, трговија или снабдување со електрична енергија,</p> <p>2) лицата одговорни за управувањето и раководењето со операторот на</p>	потполна усогласеност	Министерство за економија	

		<p>реализација. Во програмата се утврдуваат посебните обврски на вработените за остварување на таа цел. Лицето или телото одговорно за следење на програмата за соодветност поднесува годишен извештај до регулаторниот орган од член 23(1) каде се утврдени преземените мерки и таа се објавува.</p>		<p>електропреносниот систем да имаат независност во нивната работа и одлучување,</p> <p>3) донесувањето на одлуките во врска со средствата неопходни за функционирање, одржување и развој на системот да биде независно од интересите на вертикално интегрираното претпријатие кон кое припаѓа операторот или интересите на поврзаното претпријатие.</p> <p>(3) Операторот на електропреносниот систем е должен да донесе и да достави за одобрување до Регулаторната комисија за енергетика програма за усогласување со која ќе се предвидат мерки за спречување на дискриминаторно однесување и ќе се обезбедат соодветни обврски за вработените, во согласност со ставот (2) од овој член.</p>			
	Член 11, став 1 и 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Без да се исклучи испораката на електрична енергија во согласност со договорните обврски и оние кои произлегуваат од тендерските спецификации, преносниот систем оператор, кога има таква функција, е одговорен за распределба на производните станици на неговата територија и за определување на интерконекиите со други системи. 2. Распределбата на производните станици и користењето на интекронекциите се определува врз основа на критериуми одобрени од страна на земјата-членка кои мора да бидат објективни, објавени и да се применуваат без дискриминација со што ќе се обезбеди правилно функционирање на внатрешниот 	Член 68, став 2, точка 18	<p>воспоставување на потребни измени на редоследот и времето на ангажирање на производните капацитети и набавка на електрична енергија во случај на загрозување на сигурноста во снабдувањето со електрична енергија, хаварии или поголеми отстапувања на потрошувачката на електрична енергија од предвидените количини,</p>			Министерство за економија

		пазар на електрична енергија. Во нив треба да се земе предвид економскиот приоритет на електричната енергија од достапните електрани или пренос преку интерконекции и техничките пречки на системот.					
	Член 11, став 3	Една земја-членка може да побара од систем операторот, при распределбата на производните станици, да даде предност на електрани кои користат извори на обновлива енергија или отпад или кои произведуваат комбинирана топлинска и електрична енергија.	Член 68, став 3 Член 121, став 2	Операторот на електропреносниот систем е должен да обезбеди на транспарентен начин приоритет при диспечирањето на повластените производители на електрична енергија. Операторите на електропреносните или електродистрибутивните системи, во рамки на оперативните можности на соодветниот систем, ќе обезбедат приоритет за пристап на системите за електричната енергија произведена од обновливи извори.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 11, став 4	Една земја-членка од безбедносни причини на испорака може да даде приоритет на распределба на електрани кои користат горива од домашни извори за примарна енергија, доколку во која било година истата не пречекорува над 15% од целокупната примарна енергија потребна за производство на електрична енергија за потрошувачка во земјата-членка.	Член 121, став 2	Операторите на електропреносните или електродистрибутивните системи, во рамки на оперативните можности на соодветниот систем, ќе обезбедат приоритет за пристап на системите за електричната енергија произведена од обновливи извори.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 11, став 6	Преносните систем оператори набавуваат енергија за покривање на енергетските загуби и за резерва во нивниот систем во согласност со транспарентни, без дискриминација и пазарни постапки, секогаш кога ја имаат таа функција.	Член 68, став 2, точка 13 Член 68, став 2, точка 14	Преносните систем оператори набавуваат енергија за покривање на енергетските загуби и за резерва во нивниот систем во согласност со транспарентни, без дискриминација и пазарни постапки, секогаш кога ја имаат таа функција. набавка на системски услуги и соодветна оперативна резерва, по пазарни услови, на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин, освен за оние		потполна усогласеност	Министерство за економија

				услуги и резерва кои што согласно одредбите на овој закон се обезбедуваат под регулирани услови,			
	Член 1, став .7	Правилата донесени од преносните систем оператори за балансирање на електро-енергетскиот систем треба да бидат објективни, транспарентни, без дискриминација како и правилата за плаќање на корисниците на нивните мрежи за небалансирана енергија. Термините и условите како и правилата и тарифите за давање вакви услуги од страна на преносните систем оператори се утврдуваат во согласност со методологија компатибилна со членот 23(2), без дискриминација и на економичен начин и истите се објавуваат.	Член 68, став 2, точка 17 Член 68, став 7 Член 73, став 1 Член 74, став 1 и 2	транспарентна и недискриминаторна примена на постапките за урамнотежување на најавените и реализираните трансакции на пазарот на електрична енергија и начинот за наплата на услугите, Операторот на електропреносниот систем им фактурира на учесниците на пазарот на електрична енергија за настанатите отстапувања од најавените физички трансакции, по цени пресметани во согласност со методологијата за пресметка за надоместок за услугите за урамнотежување. Операторот на пазарот на електрична енергија е одговорен за организирање, ефикасно функционирање и развој на пазарот на електрична енергија во согласност со начелата на јавност, транспарентност, недискриминаторност и конкурентност, обезбедување на услугите кои се во негова надлежност согласно со овој закон и согласно со условите дадени во лиценцата. Со правилата за пазар на електрична енергија, кои што ги донесува Регулаторната комисија за енергетика, особено се уредува: 1) услови што треба да ги исполнат учесниците на пазарот на електрична енергија,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 12	Без да се исклучи примената на член 18 или на која било друга правна обврска за обелоденување на информации,	Член 68, став .2, точка 21	соработка со оператори на електропреносни системи и		потполна усогласеност	Министерство за економија

		преносниот систем оператор ги чува во доверливост добиените комерцијално чувствителни информации во текот на стопанисувањето. Откриените информации за сопствените активности, кои даваат комерцијална предност, се дават на располагање на недискриминачки начин.		соодветните асоцијации во согласност со превземените обврски во ратификувани меѓународни договори или обврски превземени од меѓународните организации.			
	Член 14, став 1	Дистрибутивниот систем оператор треба да одржува сигурен, доверлив и ефикасен електродистрибутивен систем на територијата со должно почитување на животната средина.	Член 75, став .2/1 и 2 Член 75, став .2, точка 4 Член 76, став .2	(1) Операторот на дистрибутивниот систем е должен да обезбеди: 1) сигурно и доверливо функционирање на дистрибутивниот систем, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила, 2) сигурна, безбедна и квалитетна дистрибуција и испорака на електрична енергија преку дистрибутивниот систем преку којшто управува, на недискриминаторна и транспарентна основа, со пропишан квалитет, развој, обновување и одржување на дистрибутивниот систем, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила и да обезбеди долгорочна способност на системот за да се задоволат разумните барања за дистрибуција на електрична енергија, Операторот на дистрибутивниот систем е должен секоја година да донесува план за развој на		потполна усогласеност	Министерство за економија

				дистрибутивниот систем за период од следните пет години. Операторот го доставува планот до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 31 октомври и, по добиената согласност од Регулаторната комисија за енергетика, планот го објавува на својата веб страница. Во планот треба да бидат содржани сите неопходни информации за проширувањето и надградбата на системот, а неговата содржина се уредува со мрежните правила за дистрибуција.			
	Член 14, став 5	Дистрибутивните систем оператори набавуваат енергија за покривање на енергетските загуби и за резерва во нивниот систем според транспарентни, недискриминирачки и пазарни постапки, секогаш кога имаат ваква функција. Со барањето не се исклучува користењето на електрична енергија набавена според склучени договори пред 1 јануари 2002.	Член 75, став, точка	електрична енергија за покривање на загубите во дистрибутивната мрежа и системските услуги по пазарни услови на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин, според правила однапред одобрени од Регулаторната комисија за енергетика,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 15	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кога дистрибутивниот систем оператор е дел од вертикално интегрираното претпријатие, истото треба да биде одделно од другите дејности барем по својата правна форма, организација и одлучување кои не се однесуваат на дистрибуција. Од овие правила не произлегува обврска за поделба на сопственоста на средствата на дистрибутивниот систем оператор од вертикално интегрираното претпријатие. 2. Покрај барањата од став 1, каде дистрибутивниот систем оператор е дел од вертикално интегрираното претпријатие, истиот по својата организација и одлучување е издвоено од останатите активности кои не се однесуваат на дистрибуцијата. За да се оствари тоа, се применуваат следните минимални критериуми и тоа: <ol style="list-style-type: none"> (а) лицата одговорни за управување со дистрибутивниот систем оператор не учествуваат во структурите на друштвата (компаниите) на интегрираните претпријатија за електрична енергија кои се директно или индиректно се одговорни за секојдневното производство, пренос 	Член 79., став 2	<p>Со цел да обезбеди независност во вршењето на енергетската дејност дистрибуција на електрична енергија, како и исполнувањето на обврската за обезбедување на јавна услуга на недискриминаторен, објективен и транспарентен начин, операторот на дистрибутивниот систем треба да обезбеди:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) лицата кои што се одговорни за управувањето и раководењето со операторот на дистрибутивниот систем да не можат да учествуваат во управувачките и раководните структури во 		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>или снабдување со електрична енергија;</p> <p>(б) мора да се преземат соодветни мерки за да се провери дали се земени предвид стручните интереси на лицата одговорни за управување со дистрибутивниот систем оператор на начин за да можат независно да дејствуваат;</p> <p>(в) дистрибутивниот систем оператор има ефективни права на одлучување со средствата потребни за функционирање, одржување или развој на мрежата, независно од интегрираното претпријатие за електрична енергија. Не се спречува постоење на адекватни координативни механизми за да се гарантира дека се заштитени економските права и правата на матичното друштво (претпријатие) за надзор на управувањето со приходот од средствата, индиректно регулирани во подружницата во согласност со член 23(2). Особено, на матичното друштво му се овозможува да одобрува годишен финансиски план или некој друг еквивалентен документ на дистрибутивниот систем оператор и да постави глобални граници за висината на задолженост на неговата подружница. На матичното друштво не му се дозволува да дава инструкции за секојдневното функционирање и за поединечни одлуки за градење или надградување на дистрибутивни водови за да не се пречекорат условите на одобрениот финансиски план или друг еквивалентен документ.</p> <p>(г) дистрибутивниот систем оператор прави програма за соодветност во која се утврдуваат мерките преземени за да се исклучи дискриминаторското однесување и за да се провери дали истото адекватно се набљудува. Во програмата се дадени посебните обврски на вработените за задоволување на таа цел. Годишен извештај во кој се утврдени преземените мерки поднесува лицето или органот одговорен за следење на програмата за соодветност до надзорниот орган од член 23(1) и истиот го објавува.</p> <p>Земјите-членки може да решат да не ги применуваат ставовите 1 и 2 на интегрираните претпријатија за електрична енергија кои даваат услуги на помалку од 100.000 приклучени потрошувач или кои опслужуваат мали изолирани системи.</p>		<p>носителите на лиценци за производство, пренос, трговија или снабдување со електрична енергија,</p> <p>2) лицата одговорни за управувањето и раководењето со операторот на дистрибутивниот систем да имаат независност во нивната работа и одлучување,</p> <p>3) донесувањето на одлуките во врска со средствата неопходни за функционирање, одржување и развој на системот да биде независно од интересите на вертикално интегрираното претпријатие кон кое припаѓа операторот или интересите на поврзаното претпријатие.</p>			
--	--	---	--	--	--	--	--

	Член 16	Без да се исклучи примената на член 18 или на некоја друга законска обврска за обелоденување на информации, дистрибутивниот систем оператор мора да ги чува како доверливи комерцијално чувствителни информации добиени во текот на извршување на неговата работа и да спречи информациите за неговите активности кои се комерцијално корисни да бидат обелоденети на дискриминирачки начин.	Член 75., став 2, точка 12	доверливост на комерцијалните и деловните податоци за корисниците на дистрибутивниот систем.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 19, став 2	Претпријатијата за електрична енергија, без оглед на нивната сопственост или правна форма, подготвуваат, поднесуваат и објавуваат годишни извештаи во согласност со правилата на националниот закон за годишни извештаи на друштвата со ограничена одговорност донесени според Четвртата директива на Советот 78/660/E3 од 25 јули 1978 година во согласност со член 44(2)(е) од Договорот за годишни извештаи на некои видови друштва. Претпријатијата кои немаат законска обврска да ги објавуваат своите годишни извештаи, чуваат копија од истите во дирекцијата за да бидат достапни на јавноста.	75.2/10 Член 5, став 6	изготвување на извештаи за финансискиот и физичкиот обем на планираните и реализирани услуги и нивно доставување до Регулаторната комисија за енергетика, на начин, услови и во рокови определени со лиценцата, Правното лице кое врши регулирана енергетска дејност е должно до Регулаторната комисија за енергетика да доставува годишни ревидирани финансиски извештаи и истите да ги објавува на својата веб страница.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 19, став 3	Претпријатијата за електрична енергија во нивното сметководство имаат посебни сметка за секоја дејност за пренос и дистрибуција на електрична енергија, со што би се барало од нив да направат ако дејностите во прашање би ги извршувале од посебни претпријатија за да не се прави дискриминација, вкрстено субвенционирање и пореметување на конкуренцијата. Тие исто така имаат сметки дополнети со други дејности кои не се поврзани со пренос или дистрибуција на електрична енергија. До 1 јули 2007 година, тие треба да имаат посебни сметки за снабдување на квалификувани потрошувачи со енергија и снабдување со енергија на неквалификувани потрошувачи. Приходот од сопственоста на преносниот/дистрибутивниот систем се дава во извештаите. Кога тоа е соодветно, тие треба да имаат дополнителни сметки за споредни дејности. Интерните извештаи содржат биланс на состојба и биланс на успех за секоја дејност.	Член 5, став 5 Член 5, став 7	Во случај кога правното лице врши една или повеќе регулирани енергетски дејности или една или повеќе регулирани енергетски дејности и друга енергетска дејност или друга дејност, должно е да води сметководствена евиденција за секоја регулирана енергетска дејност одделно.. Финансиските извештаи од ставот (6) на овој член се изготвуваат, доставуваат и објавуваат за секоја регулирана енергетска дејност одделно, а за нерегулираните енергетски и останати дејности, финансискиот извештај што се доставува до		потполна усогласеност	Министерство за економија

				Регулаторната комисија за енергетика може да биде консолидиран.			
	Член 20, став 1	Земјите-членки обезбедуваат пристап на трета страна до преносниот и дистрибутивен систем врз основа на објавени тарифи кои важат за сите квалификувани потрошувачи и корисниците на системот според објавени тарифи кои важат за сите потрошувачи и се применети објективно и без дискриминација помеѓу корисниците на системот. Земјите-членки проверуваат дали тие тарифи или методологии за опишување на нивната калкулација се одобрени пред нивното стапување во сила во согласност со член 23 и дали тие тарифи и методологии - кога се одобрени само методологиите - се објавени пред нивното стапување во сила.	Член 75, став .2, точка 3 Член 75, став 3 Член 121 став 1, точка 1	приклучување на производителите и потрошувачите на дистрибутивната мрежа, како и пристап на трети страни за користење на дистрибутивниот систем, во согласност со овој закон и мрежните правила за дистрибуција, а врз основа на објективни, транспарентни и недискриминаторни начела, Надоместокот за користењето на дистрибутивниот систем го плаќаат потрошувачите на дистрибутивната мрежа. Операторот на дистрибутивниот систем на потрошувачите приклучени на електродистрибутивниот систем им го фактурира надоместокот за користење на електродистрибутивниот систем, како и надоместокот за користење на електропреносниот систем според објавените тарифи. (1) Операторите на системите за пренос и/или дистрибуција се должни да им овозможат приклучување и/или пристап до соодветниот систем, во согласност со соодветните мрежни правила: 1) на сите потрошувачи на електрична енергија и сите		потполна усогласеност	Министерство за економија

			Член 122, став 1	<p>корисници на системот за пренос и системите за дистрибуција на електрична енергија на територијата на Република Македонија,</p> <p>(1) Операторот на системот за пренос односно дистрибуција на соодветен вид на енергија е должен, во согласност со соодветните мрежни правила и правила за снабдување, на постојните и новите корисници да им овозможи пристап на мрежата за пренос, односно дистрибуција на соодветен вид на енергија:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) на објективен, транспарентен и недискриминаторен начин, 2) заснован на начелото на регулиран пристап на трета страна и 3) со примена на цени и тарифи кои што пред нивното објавување се одобрени од Регулаторната комисија за енергетика. 			
	Член 20, став 2	Операторот на преносниот или дистрибутивен систем може да одбие пристап кога нема потребна моќност. Мора да се дадат добро образложени причини за вакво одбивање, особено имајќи го предвид член 3. Земјите-членки обезбедуваат, кога тоа е соодветно и кога следи одбивање на пристап, преносниот и дистрибутивниот систем оператор да даде релевантни информации за мерките кои се потребни за подобрување на мрежата. Страната која бара вакви информации плаќа поволна такса за отсликување на трошокот за давање на вакви информации.	Член 122, став 2	Операторот на системот за пренос односно дистрибуција на соодветен вид на енергија може да одбие пристап и користење на мрежата само во случаи кога има недостаток на соодветен капацитет и за тоа е е должен на лицето кое го барало пристапот во писмена форма детално и недвосмислено да му ги образложи причините за одбивањето. Операторот на		потполна усогласеност	Министерство за економија

				системот за пренос на природен гас може да одбие пристап на системот и доколку е загрозена сигурноста на снабдувањето во Република Македонија,			
	Член 21	<p>1. Земјите-членки проверуваат дали квалификуваните потрошувачи се:</p> <p>(а) до 1 јули 2004 година, квалификувани потрошувачи како во член 19(1) до (3) од Директивата бр. 96/93/ЕЗ. До 31 јануари земјите-членки, секоја година објавуваат критериуми за дефинирање на ваквите квалификувани потрошувачи.</p> <p>(б) најдоцна од 1 јули 2004 година, сите потрошувачи кои не се во категоријата домаќинства;</p> <p>(в) од 1 јули 2007 сите потрошувачи.</p> <p>2. За да се избегне нееднаквост во отворањето на пазарите на електрична енергија:</p> <p>(а) не се забранува склучување договори за снабдување со електрична енергија со квалификуван потрошувач на систем од друга земја-членка ако потрошувачот се смета за квалификуван во двата системи:</p> <p>(б) во случаите кога преносите како што се опишани во точка (а) се одбиени бидејќи потрошувачот е квалификуван во еден или два системи, Комисијата, земајќи ја предвид ситуацијата на пазарот и од заеднички интерес, може да ја задолжи одбиената страна по барање на земјата-членка да го изврши бараното снабдување каде се наоѓа квалификуваниот потрошувач.</p>	Член 83	<p>(1) Сите купувачи на електрична енергија се квалификувани купувачи на електрична енергија.</p> <p>(2) Потрошувачите на електрична енергија купуваат електрична енергија од снабдувачите на електрична енергија, според овој закон и условите и начелата дефинирани во Правилата за снабдување.</p> <p>(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, потрошувачите кои што ги исполнуваат условите за самостојно учество на пазарот на електрична енергија, утврдени во пазарните правила, можат да купуваат електрична енергија и од трговци со електрична енергија.</p> <p>(4) На потрошувачите што немаат договор за снабдување со електрична енергија операторот на соодветниот систем ќе им ја прекине испораката на електрична енергија.</p> <p>(5) По исклучок на ставот (4) на овој член операторот на соодветниот систем нема да им ја прекине испораката на електрична енергија на потрошувачите од категориите домаќинства и мали потрошувачи и тие потрошувачи ќе бидат</p>	потполна усогласеност	Министерство за економија	

				<p>снабдувани од снабдувачот во краен случај.</p> <p>(б) Потрошувачите на електрична енергија можат да се снабдуваат со електрична енергија и преку директни водови.</p>			
	Член 22	<p>1. Земјите-членки преземаат потребни мерки за да овозможат:</p> <p>(а) сите произведувачи на електрична енергија и претпријатија за снабдување на енергија основани на нивната територија да ги снабдуваат сопствените простории, подружници и квалификувани потрошувачи преку директен вод;</p> <p>(б) секој квалификуван потрошувач на територијата да се снабдува преку директен вод од произведувач и претпријатие за снабдување.</p> <p>2. Земјите-членки утврдуваат критериуми за издавање дозволи за градба на директни водови на нивната територија. Критериумите мора да бидат објективни и без дискриминација.</p> <p>3. Можноста за снабдување со електрична енергија преку директен вод во согласност со став 1 нема влијание врз можноста за склучување договор за електрична енергија во согласност со членот 20.</p> <p>4. Земјите-членки може да дадат дозвола за изградба на директни водови што зависи или од одбивањето на пристап до системот во согласност со членот 20 или од отворање на постапка за решавање на спор врз основа на членот 23.</p> <p>5. Земјите-членки може да не дадат дозвола за градба на директен вод ако со издавањето на ваква дозвола се спречува исполнувањето на одредбите од членот 3. За вакво одбивање мора да се дадат добро образложени причини.</p>	Член 65, став 1	<p>Директните водови за пренесување на електрична енергија или пренесување на природен гас се градат врз основа на овластување за изградба.</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 23, став 1, точка 1	<p>1. Земјите-членки доделуваат функција на регулаторен орган на едно или повеќе тела. Ваквите органи се потполно независни од интересите на електростопанството. Преку примена на овој член барем тие се надлежни за недискриминирачка, ефективна конкуренција и ефикасно функционирање на пазарот вршејќи мониторинг особено на:</p>	Член 16	<p>(1) Регулацијата на прашањата поврзани со вршењето на енергетските дејности определени со овој закон го врши Регулаторната комисија за енергетика на Република</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>(а) правилата за управување и распределба на интерконективниот капацитет заедно со регулаторниот орган или органи на земјите-членки кои се интерконектирани;</p> <p>(б) сите механизми за распределба на преголемата моќност во рамките на националниот систем за електрична енергија;</p> <p>(в) времето потребно на претпријатијата за пренос и дистрибуција, за приклучување и поправки;</p> <p>(г) објавувањето соодветни информации од страна на преносниот и дистрибутивниот систем оператор за интерконекциите, користењето на мрежата и распределбата на моќноста на заинтересираните страни, земајќи ја предвид потребата нецелосните информации да се третираат како комерцијално доверливи;</p> <p>(д) ефективното издвојување на сметките, наведено во членот 19 како потврда дека не постои вкрстено субвенционирање на дејностите за производство, пренос и дистрибуција на енергија;</p> <p>(е) термините, условите и тарифите за приклучување нови произведувачи на електрична енергија за да гарантираат дека истите се објективни, транспарентни и недискриминирачки, особено земајќи ги предвид трошоците и добивките од разни технологии на изворите на обновлива енергија, дистрибуираното производство и комбинираната топлинска и електроенергија.</p> <p>(е) степенот до кој преносниот и дистрибутивен систем оператор ги исполнува своите задачи во согласност со членовите 9 и 14;</p> <p>(ж) нивото на транспарентност и конкуренција.</p> <p>Органите основани во согласност со овој член објавуваат годишен извештај за резултатите од нивните активности на вршење мониторинг, споменат од точка (а) до (ж).</p>	Член 24, став 1, точка 1	<p>Македонија.</p> <p>(2) Регулаторната комисија за енергетика е независна во своето работење и одлучување во рамките на надлежностите утврдени со овој закон.</p> <p>(3) Регулаторната комисија за енергетика има својство на правно лице.</p> <p>Заради ефикасно остварување на нејзината надлежност во поглед на функционирањето на енергетските пазари, Регулаторната комисија за енергетика ги следи особено:</p> <p>1) остварувањето на законски утврдените обврски на вршителите на регулираните енергетски дејности кои што се однесуваат на обезбедувањето на сигурноста во снабдувањето со електрична енергија, природен гас и топлинска енергија;</p>			
	Член 23, став .2	<p>2. Регулаторните органи се одговорни за подготвување или одобрување на методологиите, пред да бидат донесени во сила, за пресметување или утврдување на термините и условите за:</p> <p>(а) приклучување и пристап до националните мрежи и за тарифите за пренос и дистрибуција. Вакви тарифи или методологии овозможуваат</p>	Член 23, став 1, точка 1	Заради обезбедување на ефикасно, конкурентно и недискриминаторно функционирање на енергетските пазари, Регулаторната комисија за енергетика ги има следниве надлежности:		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>инвестирање во мрежите на начин дозволувајќи со ваквите инвестиции оспособување на мрежите.</p> <p>(б) давање услуги за балансирање на системот.</p>	<p>Член 24, став 1, точка 1</p>	<p>1) го следи функционирањето на енергетските пазари заради обезбедување на сигурно снабдување со енергија и енергенти,</p> <p>Заради ефикасно остварување на нејзината надлежност во поглед на функционирањето на енергетските пазари, Регулаторната комисија за енергетика ги следи особено:</p> <p>1) остварувањето на законски утврдените обврски на вршителите на регулираните енергетски дејности кои што се однесуваат на обезбедувањето на сигурноста во снабдувањето со електрична енергија, природен гас и топлинска енергија;</p>			
	<p>Член 23, став 5</p>	<p>Секоја страна која приговара против преносниот или дистрибутивниот систем оператор по прашањата споменати во ставовите 1, 2 и 4, може да поднесе приговор до регулаторниот орган, кој постапувајќи како орган за решавање спорови, донесува одлука во рок од два месеци по добивање на приговорот. Ваквиот период може да биде продолжен за два месеци за кое време регулаторниот орган бара дополнителни информации. Ваквиот период може и понатаму да биде продолжен во договор со подносителот на приговорот. Ваквата одлука има обврзувачко дејство доколку и додека не биде отфрлен приговорот.</p> <p>Кога приговорот се однесува на тарифи за приклучок на поголеми, нови производни објекти, регулаторниот орган може да го продолжи рокот за два месеци.</p>	<p>Член 37, став 1</p>	<p>Регулаторната комисија за енергетика одлучува по споровите покренати од корисниците на системите или пазарите против соодветните носители на лиценци во врска со вршењето на регулираните енергетски дејности и споровите во врска со примената на пропишаните услови, методологии или тарифи за приклучување, пристап, урамнотежување и користење на соодветните системи или пазари и доделување на соодветните интерконективни капацитети, кога барањето за интерконективен капацитет е одбиено од оператор на преносен систем од Република Македонија.</p>		<p>потполна усогласеност</p>	<p>Министерство за економија</p>

32005L0089	ДИРЕКТИВА БР. 2005/89/ЕЗ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ од 18 јануари 2006 година за мерките за обезбедување на сигурноста во снабдувањето со електрична енергија и инвестирање во инфраструктурата Член 1, став 1	Оваа директива ги утврдува мерките насочени кон обезбедување на сигурноста во снабдувањето со електрична енергија за да се обезбеди правилно функционирање на внатрешниот пазар за електрична енергија и да обезбеди: (а) соодветно ниво на произведен капацитет; (б) соодветна рамнотежа помеѓу понудата и побарувачката; и (в) соодветно ниво на интерконекција помеѓу земјите-членки за развој на внатрешниот пазар.	Член 10., став 2, точка 4	долгорочно планирање на потребите од инвестирање во производни, преносни и дистрибутивни капацитети со цел да се задоволат потребите од енергија и да се обезбеди сигурност во снабдувањето,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 1, став 2	Таа основа рамка во која земјите-членки треба да дефинираат транспарентни, стабилни и недискриминаторни политики за сигурност во снабдувањето со електрична енергија компатибилни со барањата на конкурентен внатрешен пазар на електрична енергија.	Член 9, став 2, точка 2	создавање на транспарентни и стабилни услови за конкурентен и економски функционален енергетски сектор,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка б	„сигурност во снабдувањето со електрична енергија“ е можност на системот за електрична енергија да ги снабдува крајните потрошувачи со електрична енергија, согласно пропишаното во оваа директива;	Член 3, став 1, точка 80	Сигурност е сигурност во снабдувањето и обезбедувањето на енергија или енергент и техничка сигурност на енергетските системи;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка в	„сигурност на оперативната мрежа“ е континуирана работа на преносната мрежа и, кога тоа е соодветно, за дистрибутивната мрежа во предвидени услови;	Член 3, став 1, точка 50	Оперативна сигурност е непрекинато работење на преносниот систем и, кога е тоа соодветно, на дистрибутивните системи, под предвидливи околности;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка г	„рамнотежа помеѓу понудата и побарувачката“ е задоволување на предвидената побарувачка од страна на потрошувачите за користење на електрична енергија без потреба од воведување на мерки за намалување на потрошувачката.	Член 3, став 1, точка 73	Рамнотежа на понуда и побарувачка на енергија претставува задоволување на предвидените потреби на потрошувачите за енергија или енергент без воведување на мерки за ограничување на потрошувачката;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 4, став 1, точка а	Земјите-членки или надлежните органи обезбедуваат дека операторите на преносни системи ги поставуваат минималните оперативни правила и обврски за сигурност на мрежата. Пред да се постават таквите правила и обврски, тие се консултираат со релевантните учесници во земјите со кои постои интерконекција;	Член 68, став 2, точка 7	план за одржување на мрежата во согласност со мрежните правила за пренос, негово доставување до Регулаторната комисија за енергетика и објавување на веб страницата на		потполна усогласеност	Министерство за економија

			Член 70, став 1	<p>операторот,</p> <p>(1) Операторот на електропреносниот систем е должен да ги донесе и, по претходно одобрување од Регулаторната комисија, да ги објави во „Службен весник на Република Македонија“ и на својата веб страница мрежните правила за пренос со кои особено се уредуваат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) техничките и другите услови за сигурно и безбедно функционирање на преносниот систем, 2) техничко-технолошките услови и начинот за приклучување на корисниците врз основа на транспарентни и недискриминаторни принципи, 3) условите, начинот и методологијата за определување на надоместокот за приклучување на преносната мрежа, базирани на транспарентни и недискриминаторни принципи, 4) услови и начин на пристап на трети страни на преносниот систем врз основа на транспарентни и недискриминаторни принципи, 5) објективни, недискриминаторни и 			
--	--	--	-----------------	---	--	--	--

				<p>транспарентени постапки за разрешување на преоптоварувањата во преносниот систем.</p> <p>6) техничко-технолошките услови за работа на објектите за производство на електрична енергија во режим на пробна работа,</p> <p>7) планирањето на одржувањето и развојот на преносниот систем,</p> <p>8) содржината на плановите за развој на преносниот систем, како и начинот и постапката според која корисниците на системот ги доставуваат неопходите податоци за изготвување на плановите за развој,</p> <p>9) начин и постапка за прогнозирање на потребите од електрична енергија,</p> <p>10) мерки за обезбедување на потребната оперативна сигурност на електропреносниот систем,</p> <p>11) мерките, активностите и постапките во случај на нарушувања и хаварии,</p> <p>12) функционалните барања и класата на точност на мерните уреди, како и начинот на мерење на електричната енергија</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>и моќност,</p> <p>13) критериуми за обезбедување на системските услуги,</p> <p>14) диспечирањето на електричната енергија,</p> <p>15) квалитетот на електрична енергија која се испорачува преку преносниот систем,</p> <p>16) квалитетот на услугите што операторот ги обезбедува на корисниците,</p> <p>17) комуникациските протоколи за системот за надзор и управување,</p> <p>18) работата на системите за оперативна управување, и</p> <p>19) начин на објавување на информациите кои што согласно овој закон е должен да ги објави</p> <p>20) начин и постапка за известување на корисниците на системот.</p>			
	Член 4, став 1, точка г	<p>земјите-членки бараат од операторите на преносни системи да одржат соодветно ниво на сигурност на оперативната мрежа.</p> <p>Во таа смисла, операторите на преносни системи одржуваат соодветно ниво на резервен капацитет за технички пренос за сигурност на оперативната мрежа и соработуваат со засегнатите оператори на преносните системи со коишто се интерконектирани.</p> <p>Нивото на предвидливи услови во кои се одржува сигурноста се дефинираат со правилата за сигурност на оперативната мрежа;</p>	Член 68, став 2, точка 9	<p>паралелна работа на електроенергетскиот систем на Република Македонија и соседните електроенергетски системи,</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

	Член 4, став 1, точка д	земјите-членки особено обезбедуваат дека интерконекцискиот пренос и, кога тоа е соодветно, операторите на дистрибутивниот систем разменуваат информации поврзани со работата на мрежите навремено и делотворно согласно минималните оперативни барања. Кога тоа е соодветно, истите барања се применуваат за операторите на систем за пренос и дистрибуција коишто се интерконектирани со операторите на системи надвор од Заедницата.	Член 75, став 5	Операторот на дистрибутивниот систем за електрична енергија, може привремено да ја прекине испораката на електрична енергија од дистрибутивната мрежа при вршење на планирани прегледи, испитувања, контролни мерења, одржување, реконструкции, проширувања на мрежите, уредите и инсталациите, како и во случај на потреба од спречување на ризик од нарушување во електроенергетскиот систем. Начинот, постапките и известувањата за ваквите прекини операторот на дистрибутивниот систем за електрична енергија го врши во согласност со мрежните правила за дистрибуција.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 4, став 2	Земјите-членки или надлежните органи обезбедуваат дека операторите на преносни системи и, кога тоа е соодветно, операторите на дистрибутивниот систем го утврдуваат и почитуваат квалитетот на снабдувањето и целите за учинокот на сигурноста на мрежата. Овие цели се предмет на одобрување од страна на земјите-членки или надлежните органи и тие го следат нивното спроведување. Тие се објективни, транспарентни, недискриминаторни и се објавуваат.	Член 78, став 1, точка 3	техничките и другите услови за сигурно и безбедно функционирање на дистрибутивниот систем и обезбедување на квалитетна услуга,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 4, став 4	Земјите-членки обезбедуваат дека намалувањето на снабдувањето во итни случаи е врз основа на однапред дефинирани критериуми поврзани со управувањето со нееднаквостите од страна на оператори на преносни системи. Се преземаат сите заштитни мерки во блиски консултации со останатите релевантни оператори на преносни системи, почитувајќи ги сите релевантни билатерални договори, вклучувајќи договори за размена на информации.	Член 14, став 1	Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството, со уредба подетално ќе ги утврди критериумите и условите за прогласување на кризна состојба, начинот на снабдување со одделни видови на енергија во овие услови, како и правата и обврските на носителите на лиценци за вршење на енергетски дејности согласно со Законот за управување со кризи.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 6, став 1, точка а	Земјите-членки утврдуваат регулаторна рамка којашто: (а) обезбедува инвестициски сигнали за операторите на мрежни системи за пренос и дистрибуција за развој на нивните мрежи со цел да се исполни предвидената	Член 68, став 2, точка 4	изградба на нови интерконективни капацитети со соседните системи водејќи сметка за ефикасно		потполна усогласеност	Министерство за економија

		побарувачка од пазарот; и		искористување на постојните интерконективни капацитети и рамнотежата помеѓу инвестиционите трошоци и придобивките за потрошувачите,			
	Член 6, став 1, точка а и б	Земјите-членки утврдуваат регулаторна рамка којашто: (а) обезбедува инвестициски сигнали за операторите на мрежни системи за пренос и дистрибуција за развој на нивните мрежи со цел да се исполни предвидената побарувачка од пазарот; и (б) го олеснува одржувањето и, кога тоа е потребно, обновувањето на нивните мрежи.	Член 68, став 2, точка 6	развој, обновување и одржување на преносниот систем заради сигурно и ефикасно функционирање на системот, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила и да обезбеди долгорочна способност на системот да одговори на оправданите барања за пренос на електрична енергија,		потполна усогласеност	Министерство за економија
32003R1228	РЕГУЛАТИВА (ЕС) БР. 1228/2003 НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ од 26 јуни 2003 година за условите за пристап до мрежата за прекугранична размена на електрична енергија Член 2, точка (в)	„загушување“ е ситуација во којашто интерконекцијата со која се поврзуваат националните преносни мрежи не може да ги прифати сите физички протоци што се резултат на меѓународната трговија побарани од учесниците на пазарот, и тоа поради недостиг на капацитет на интерконекциските далноводи и/или на засегнатите национални преносни системи;	Член 3, став 1, точка 31	Загушување во преносот на електрична енергија е состојба во која преку интерконективен вод не може физички да се пренесат моќности побарани од учесниците на пазарот на електрична енергија за реализација на меѓународна трговија со електрична енергија поради недостаток на капацитет во интерконективниот вод и/или недостаток на преносен капацитет во електропреносниот систем на Република Македонија;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 5	Операторите на преносните системи воведуваат механизми за координација и за размена на информации за да гарантираат безбедност на мрежите во контекст на управување со загушувањата. 2. Стандардите за безбедност, работење и планирање што ги користат операторите на преносните системи јавно се објавуваат. Објавената информација вклучува општа шема за пресметка на вкупниот преносен капацитет и сигурносна стапка на преносот што се базира на електроенергетските и физичките карактеристики на мрежата. Таквите шеми подлежат на одобрување од страна на регулаторните тела.	Член 68, став 2, точка 10	објавување на податоците за расположливите преносни капацитети на интерконективните водови со соседните системи, заради обезбедување на недискриминаторен, објективен и транспарентен пристап и користење на електропреносниот систем,		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>3. Операторите на преносните системи ги објавуваат прогнозите за расположливиот преносен капацитет за секој ден, наведувајќи го расположливиот преносен капацитет што е веќе резервиран. Овие објавувања се изведуваат во одредени интервали пред денот на преносот и во секој случај вклучуваат прогнози „недела-однапред“ и „месец-однапред“, како и квантитативна индикација за очекуваната сигурност на расположливиот капацитет.</p>					
	Член 7	<p>Новите интерконекциски далноводи за истонасочна струја можат, на барање, да бидат изземени од одредбите наведени во член 6(6) од оваа Регулатива и во членовите 20 и 23(2), (3) и (4) од Директивата 2003/54/ЕС под следниве услови:</p> <p>(а) инвестициите мора да ја подобрат конкуренцијата во снабдувањето со електрична енергија;</p> <p>(б) нивото на ризик поврзан со инвестициите е такво што инвестицијата нема да се реализира доколку не се дозволи ваквото изземање;</p> <p>(в) интерконекцискиот далновод мора да го поседува физичко или правно лице кое е одделено барем во однос на неговата правна форма од операторите на систем во чишто системи ќе се гради овој интерконекциски далновод;</p> <p>(г) надоместот го плаќаат корисниците на овој интерконекциски далновод;</p> <p>(д) од делумното отворање на пазарот наведено во член 19 од Директивата 96/92/ЕС, ниеден дел од капиталните или оперативните трошоци за интерконекцискиот далновод не е повратен преку која било компонента на надоместот за користење на системите за пренос и дистрибуција поврзани со интерконекцискиот далновод;</p> <p>(ф) изземањето не е на штета на конкуренцијата или на ефективното функционирање на внатрешниот пазар на електрична енергија, или на ефикасното функционирање на регулираните системи на коишто е поврзан интерконекцискиот далновод.</p> <p>2. Исто така, во исклучителни случаи, ставот 2 се применува и за интерконекциски далноводи на наизменична струја, доколку трошоците и ризиците за инвестицијата се особено високи во споредба со трошоците и ризиците што нормално произлегуваат од поврзувањето на два национални преносни системи со интерконекциски далновод на наизменична струја.</p> <p>3. Исто така, став 1 се применува за значителни</p>	Член 123, став 1	(1) Операторот на електропреносниот систем може да достави барање до Регулаторната комисија за енергетика за изземање од обврската за овозможување на пристап на трети страни на мрежата, во следниве случаи:	потполна усогласеност	Министерство за економија	
				<p>1) кога се инвестира во интерконективни водови за еднонасочна струја со кој се поврзува електропреносниот систем на Република Македонија со соседен електропреносен систем, или</p> <p>2) кога се инвестира во интерконективни водови за наизменична струја со кои се поврзуваат електропреносниот систем на Република Македонија и соседен електропреносен систем, а трошоците за изградба, како и ризикот поврзан со инвестицијата, се особено високи во споредба со вообичаените трошоци и ризици при поврзување на соседни преносни</p>			

		<p>зголемувања на капацитетот на постоечките интерконекциски далноводи.</p> <p>4. (а) Регулаторните тела можат, врз основа од случај до случај, да одлучуваат за изземањето наведено во ставовите 1 и 2. Меѓутоа, државите-членки можат да пропишат регулаторните тела до релевантните органи на државата-членка да достават сопствено мислење за формалната одлука што се однесува на барањето за изземање. Ова мислење се објавува заедно со одлуката.</p> <p>(б) (i) Изземањето може да го опфаќа целиот или дел од капацитетот на новиот интерконекциски далновод, или на постоечкиот интерконекциски далновод со значително зголемен капацитет.</p> <p>(ii) При одлучувањето за доделување изземање, врз основа од случај до случај, посебно се разгледува потребата да се наметнат услови што се однесуваат на времетраењето на изземањето и недискриминирачкиот пристап до интерконекцискиот далновод.</p> <p>(iii) При одлучувањето за условите од (i) и (ii) особено се води сметка за дополнителните капацитети што треба да се градат, очекуваната временска рамка за проектот и националните околности.</p> <p>(в) При доделувањето на изземање, релевантните органи можат да одобрат или да утврдат правила и/или механизми за управување со и распределување на капацитетот.</p> <p>(г) Одлуката за изземање, вклучувајќи ги условите наведени во (б), обезбедува соодветни причини за тоа и се објавува.</p> <p>(д) Секоја одлука за изземање се донесува по консултација со другите засегнати држави-членки или регулаторни тела.</p> <p>5. Надлежните органи, без одложување, ја известуваат Комисијата за одлуката за изземање заедно со сите информации релевантни за одлуката. Оваа информација може да се достави до Комисијата во сумарна форма, со што на Комисијата ѝ се овозможува да донесе добро заснована одлука.</p> <p>Конкретно, информацијата треба да содржи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – детален опис на причините врз чија основа регулаторното тело или државата-членка го доделила изземањето, вклучувајќи ги и финансиските информации 		<p>системи, или</p> <p>3) кога со инвестицијата значително се зголемува капацитетот на постоечките интерконективни водови.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

		<p>со кои се оправдува потребата за изземање;</p> <ul style="list-style-type: none"> – извршените анализи за ефектот врз конкуренцијата и врз ефективното функционирање на внатрешниот пазар на електрична енергија што произлегува од доделувањето на изземање; – причините за временскиот период и за уделот во вкупниот капацитет на интерконекцискиот далновод за кој се доделува изземање; – резултатот од консултациите со засегнатите држави-членки или регулаторни тела; <p>Во рок од два месеци по добивањето на известувањето, Комисијата може да побара засегнатото регулаторно тело или држава-членка да ја измени и дополни или да ја повлече одлуката за доделување изземање. Периодот од два месеци може да се продолжи за уште еден месец кога Комисијата побарала поднесување на дополнителни информации.</p> <p>Доколку засегнатото регулаторно тело или држава-членка не постапи според барањето во рок од четири недели, конечната одлука се донесува во согласност со постапката наведена во член 13(3).</p> <p>Комисијата ја чува доверливоста на комерцијално чувствителните информации.</p>					
32003L0055	<p>ДИРЕКТИВА бр. 2003/55/ЕЗ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ од 26 јуни 2003 за заедничките правила на внатрешниот пазар за природен гас со која се укинува Директивата бр. 98/30/ЕЗ</p> <p>Член 2, точка 3</p>	<p>„пренос“ значи транспорт на природен гас преку цевоводна мрежа под висок притисок поинаква од напојната цевоводна мрежа во однос на нејзиното доставување до потрошувачите, но не вклучувајќи го и снабдувањето;</p>	Член 3, став 1, точка 65	<p>Пренос на природен гас е транспорт на природен гас низ мрежа од високопритисни гасоводи и управување со преносниот систем заради испорака на природен гас на купувачите, не вклучувајќи снабдување со природен гас;</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 4	<p>„оператор на систем за пренос“ значи физичко или правно лице што ја врши функцијата на пренос и е одговорно за функционирање, обезбедувајќи одржување на, и, ако е потребно, развој на систем за пренос во дадена област и, каде што е применливо, неговите интерконекции со другите системи, и за обезбедување на долгорочна способност на системот да ги задоволи разумните барања за транспорт на гас;</p>	Член 3, став 1, точка 56	<p>Оператор на системот за пренос на природен гас е правно лице кое што врши дејност пренос на природен гас и е одговорен за работењето на системот за пренос на природен гас, неговото одржување, развој и поврзување со други системи за природен гас</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

				и за обезбедување долгорочна способност на системот за задоволување на разумните потреби за пренесување на природен гас;			
	Член 2, точка 5	„дистрибуција“ значи транспорт на природен гас низ локални или регионални цевководни мрежи во однос на неговото испорачување до потрошувачите, но не вклучувајќи снабдување;	Член 3, став 1 точка 14	Дистрибуција на природен гас е транспорт на природен гас низ нископритисни регионални и локални гасоводни мрежи и управување со системот за дистрибуција на природен гас на определено подрачје заради испорака на природен гас на купувачите, не вклучувајќи снабдување со природен гас;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 6	„оператор на дистрибутивен систем“ значи физичко или правно лице кое ја врши функцијата на дистрибуција и е одговорно за функционирање, обезбедувајќи го одржувањето на, и, ако е потребно, развојот на дистрибутивен систем во одредена област и, каде што е применливо, неговите интерконекции со другите системи, и за обезбедување долгорочна способност на системот да ги задоволи разумните барања за дистрибуција на гас;	Член 3, став 1, точка 54	Оператор на систем за дистрибуција на природен гас е правно лице кое што врши дејност дистрибуција на природен гас и е одговорен за работењето на системот за дистрибуција на природен гас, неговото одржување, развој и поврзување со други системи за природен гас и за обезбедување долгорочна способност на системот за задоволување на разумните потреби за дистрибуција на природен гас;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 7	„снабдување“ значи продажба, вклучувајќи и препродажба, на природен гас, вклучувајќи ТПГ, на потрошувачите;	Член 3, став1, точка 88	Снабдување со енергија, односно природен гас е продажба на енергија, односно природен гас на потрошувачите и може да вклучи трговија со енергија, односно природен гас;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 14	„помошни услуги“ значи сите услуги потребни за пристап до и за функционирање на мрежите за пренос и/или дистрибуција и/или објектите за ТПГ и/или објектите за складирање вклучувајќи баланс на оптоварувањето и мешање, но исклучувајќи ги објектите резервирани само за операторите на системот за пренос што ги вршат своите функции;	Член 3, став 1, точка 86	Системски или помошни услуги се неопходни услуги што операторите на енергетските системи ги набавуваат заради обезбедување на сигурно и доверливо работење и управување со системите, а се дефинирани во соодветните мрежни правила;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 17	„интерконектор“ значи преносна линија што поминува или се протега низ граница помеѓу земјите-членки заради поврзување на националните преносни системи на тие	Член 3, став 1, точка 35	Интерконективен вод е вод за електрична енергија или цевковод за природен гас,		потполна усогласеност	Министерство за економија

		земји-членки;		вклучувајќи ја и припадната опрема и постројки, со кој се поврзува соодветниот преносен систем на Република Македонија со преносен систем на соседна држава;			
	Член 2, точка 18	„директна линија” значи цевовод за природен гас комплементарен со интерконецискиот систем;	Член 3, став 1, точка 11	Директен вод за природен гас е цевковод за транспорт на природен гас што го надополнува, но не е дел на поврзан систем за природен гас,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 20	„вертикално интегрирано претпријатие” значи претпријатие за природен гас или група претпријатија чии заеднички односи се дефинирани во член 3(3) на Регулацијата (ЕЕЗ) бр. 4064/89 на Советот од 21 декември 1989 за контролата на концентрацијата на претпријатијата и кога предметното претпријатие/група врши барем една од функциите на пренос, дистрибуција, ТПГ или складирање, и барем една од функциите на производство или снабдување со природен гас;	Член 3, став 1, точка 5	Вертикално интегрирано претпријатие е претпријатие, или група на претпријатија, кое што врши, односно вршат, барем една од енергетските дејности пренос или дистрибуција на енергија или природен гас и барем една од енергетските дејности производство или снабдување со соодветен вид на енергија или природен гас.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 22	„поврзани претпријатија” значи здружени претпријатија, во рамките на значењето на член 41 од Седмата Директива на Советот бр. 83/349/ЕЕЗ од 13 јуни 1983 заснована на член 44(2)(г) од Договорот за консолидирани сметки, и/или здружени претпријатија, во рамките на значењето на член 33(1) од истиот, и/или претпријатија кои им припаѓаат на истите акционери;	Член 3, став 1, точка 61	Поврзани претпријатија се правно самостојни претпријатија кои се поврзуваат и кои воспоставуваат меѓусебни односи: претпријатие кое што во друго претпријатие има учество, значајно учество, мнозинско учество во основната главнина или мнозинско право во одлучувањето, определени со закон, како и зависно претпријатие, владеачко претпријатие и претпријатија кои дејствуваат заеднички;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	2 Член 2, точка .23	„корисници на систем” значи кое било физичко или правно лице кое доставува до, или му се доставува од системот;	Член 3, став 1, точка 38	Корисник на систем е физичко или правно лице кое го користи енергетскиот систем заради предавање и/или преземање на енергијата или енергентот;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	22 Член 2, точка, 24	„потрошувачи” значи крајни корисници или корисници на големо на природен гас и претпријатија за природен гас кои купуваат природен гас;	Член 3, став 1, точка 63	Потрошувач на енергија или енергент е купувач кој што набавената енергија или енергент ја користи за сопствена потрошувачка, вклучувајќи ги и операторите на системите за пренос и за дистрибуција кога		потполна усогласеност	Министерство за економија

				купуваат енергија или енергент заради покривање на загубите во соодветните системи и производителите на енергија за сопствена потрошувачка;			
	Член 2, точка 25	„потрошувачи од домаќинствата” значи потрошувачи кои купуваат природен гас за потрошувачка во своите домаќинства;	Член 3, став 1, точка 17	Домаќинство е потрошувач што набавува енергија или природен гас за потребите во домаќинството, но не и за потребите на комерцијалните дејности;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 28	„квалификувани потрошувачи” значи потрошувачи кои можат слободно да купуваат гас од снабдувачот по свој избор, во рамките на значењето на член 23 од оваа Директива;	Член 3, став 1, точка 36	Квалификуван купувач е купувач кој купува енергија или природен гас од производители, снабдувачи или трговци по сопствен избор;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 30	„долгорочно планирање” значи планирање на капацитетот на претпријатијата за снабдување и транспорт на природен гас на долгорочна основа во поглед на задоволување на побарувачката за природен гас на системот, диверсификација на изворите и обезбедување на снабдување на потрошувачите;	Член 3, став 1, точка 16	Долгорочно планирање е планирање на потребите за енергија и енергенти заради инвестирање во производните, преносните и дистрибутивните објекти на долгорочни основи со цел да се задоволат потребите на потрошувачите, диверсификација на изворите и обезбеди сигурност во снабдувањето;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 3 став 3	Земјите членки преземаат соодветни мерки за заштита на крајните потрошувачи и за обезбедување на високо ниво на заштита на потрошувачите, и особено обезбедуваат дека има соодветни заштитни мерки за заштита на ранливите потрошувачи, вклучувајќи соодветни мерки за да им помогнат во избегнувањето на прекин на линијата. Во тој контекст, тие можат да преземат соодветни мерки за заштита на потрошувачите во пооддалечените области кои се поврзани со системот за гас. Земјите членки можат да назначат снабдувач како крајно решение за потрошувачите поврзани во гасоводната мрежа. Тие обезбедуваат високи нивоа на заштита на потрошувачите, особено во однос на транспарентноста на општите договорни услови и термини, општите информации и механизми за решавање на спорови. Земјите членки обезбедуваат квалификуваниот потрошувач да може ефективно да се префрли на нов снабдувач. Што се однесува до потрошувачите од домаќинствата овие мерки ги вклучуваат оние наведени во Анекс А.	Член 3 став 1, точка 90 Член 8, став 1	Снабдувач во краен случај со природен гас е снабдувач со природен гас кој обезбедува јавна услуга снабдување со природен гас за приклучени на систем за природен гас, во случаите утврдени со овој закон. Снабдувачот во краен случај за електрична енергија има обврска да обезбеди снабдување на домаќинствата и малите потрошувачи заради остварување на нивното право во секое време да бидат снабдени со електрична енергија, по разумни и лесно и јасно споредливи и транспарентни цени, утврдени во согласност со прописот од членот 25 став (2) на		потполна усогласеност	Министерство за економија

			<p>Член 15, став 1</p> <p>Член 29, став 2</p>	<p>овој закон.</p> <p>Заради спроведување на социјалната заштита од енергетската сиромаштија на граѓаните, Владата на Република Македонија, на предлог на министерството надлежно за социјална заштита и министерството надлежно за работите од областа на енергетиката, донесува годишна програма за намалување на енергетската сиромаштија во која што, меѓудругото, ќе бидат предвидени: субвенционирање на потрошувачката на енергија и енергенти за одделни домаќинства, видовите на енергијата и енергенти кој што ќе биде предмет на субвенцијата, поефикасно користење на енергијата, начинот на спроведување на мерките, изворите на буџетски и други средства за финансирање на мерките и органите одговорни за реализација на мерките.</p> <p>Во правилата од ставот (1) на овој член поблиску се уредуваат условите и начинот на снабдување, како и меѓусебните права, обврски и одговорности на снабдувачот, потрошувачот на соодветен вид енергија или природен гас и операторот на соодветниот систем, а особено:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) условите, начинот и рокот на склучување на договорот за продажба на соодветниот вид енергија или природен гас, 2) начинот на пресметка, фактурирање и наплата на испорачаната енергија 			
--	--	--	---	---	--	--	--

				<p>или природен гас и услугите за користење на преносните, односно дистрибутивните мрежи,</p> <p>3) условите и начинот на обесштетување на потрошувачот во случај на намалена испорака или прекин,</p> <p>4) потрошувачите на кои не може да им се прекине испораката и начинот на обезбедување на гаранции за намирување на трошоците за потрошената енергија или природен гас од страна на овие корисници,</p> <p>5) начинот и постапката за промена на снабдувачот по избор на потрошувачот и право на корисникот без надоместок да го промени на снабдувачот,</p> <p>6) квалитетот на испорачаната енергија или природен гас пропишан во соодветните мрежни правила,</p> <p>7) квалитетот на услугите што ги обезбедува снабдувачот,</p> <p>8) минимални услови и начин за организациона поставеност и техничка опременост за обезбедување на</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>комуникација со потрошувачите заради обезбедување на пропишаниот квалитет на услугите што ги обезбедува снабдувачот,</p> <p>9) начин и постапки за комуникација и размена на информации помеѓу снабдувачот и операторите на соодветните системи заради обезбедување на пропишаниот квалитет на енергијата или природниот гас и услугите што ги обезбедуваат операторите,</p> <p>10) услови и постапка за исклучување на потрошувачите од преносните, односно дистрибутивните системи во случај кога потрошувачите не ги исполнуваат обврските урдени со закон, пропис и договор,</p> <p>11) начинот, формата и роковите за поднесување на извештаите кои што снабдувачот е должен да ги достави до Регулаторната комисија за енергетика,</p> <p>12) неопходните информации што снабдувачите се должни да ги им обезбедат на потрошувачите преку</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				соодветните сметки, како и информациите што треба да бидат јавно достапни, а се од интерес за сите потрошувачи, 13) заштитата на потрошувачите.			
	Член 5	Земјите членки обезбедуваат следење на безбедноста на прашањата за снабдување. Кога земјите-членки сметаат дека тоа е соодветно, можат да ја делегираат оваа задача на регулаторните институции наведени во член 25(1). Ова следење, особено, ги покрива балансот понуда/побарувачка на националниот пазар, нивото на очекувана идна побарувачка и достапната понуда, предвидени дополнителни национални капацитети планирани да се градат или во процес на градба и квалитетот и нивото на одржување на мрежите, како и мерките за да се покрие плафонската побарувачка и да се справат со недостатоците на еден или повеќе снабдувачи. Компетентните власти објавуваат, најдоцна до 31 јули секоја година извештај во кој ги потенцираат резултатите од следењето на овие прашања, како и какви било преземени или предвидени мерки и веднаш го испраќаат извештајот до Комисијата.	Член 85, став 2, точка 9 Член 91, став 3	план за одржување на мрежата во согласност со мрежните правила за пренос, негово доставување до Регулаторната комисија за енергетика и објавување на веб страницата на операторот, Операторот на дистрибутивниот систем подготвува и, најдоцна од 31 октомври секоја календарска година, доставува до Министерството и Регулаторната комисија за енергетика едногодишни и петгодишни прогнози за потребите од природен гас за системот со кој управува.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 6	Земјите членки обезбедуваат дефинирање на критериумите за техничка безбедност и техничките правила со кои се утврдува минималната техничка конструкција и функционалните барања за поврзување со системот на објекти за ТППГ, објектите за складирање, другите системи за пренос или дистрибуција и директните линии да се развиени и јавни. Овие технички правила обезбедуваат интерфункционалност на системите и се објективни и недискриминаторски. За нив се известува Комисијата во согласност со член 8 од Директивата 98/34/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 22 јуни 1998 со кои се утврдува процедурата за обезбедување на информации во областа на техничките стандарди и правила како и правилата на Услугите на информатичкото општество.	Член 88, став 1	(1) Операторот на системот за пренос на природен гас, за системот со кој управува, е должен да ги донесе мрежните правила за пренос на природен гас и, по одобрувањето од Регулаторната комисија за енергетика, да ги објави во „Службен весник на Република Македонија“ и на својата веб страница, а со кои особено се уредуваат: 1) техничко-технолошките услови за приклучување на објектите, уредите и		потполна усогласеност	Министерство за економија

				<p>постројките со системот за пренос на природен гас,</p> <p>2) условите, начинот и методологијата за определување на надоместокот за приклучување на преносната мрежа, базирани на транспарентни и недискриминаторни принципи,</p> <p>3) начин на користење на системот за природен гас во објектите за производство на електрична и топлинска енергија во режим на пробна работа,</p> <p>4) условите и начинот на пристап на трети страни на преносниот систем врз основа на транспарентни и недискриминаторни принципи,</p> <p>5) методологијата за пресметка на надоместокот за услугите за урамнотежување и начинот на наплата на услугите, како и финансиски обезбедувања за обврските на учесниците на пазарот на природен гас за плаќање на услугите за урамнотежување,</p> <p>6) условите што корисниците на системот за пренос на природен гас треба да</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>ги исполнат за самостојно настапување на пазарот на природен гас,</p> <p>7) постапката за порамнување на договорените и остварените трансакции врз основа податоците од мерењата направени од страна на операторот на преносниот систем и операторите на дистрибутивните системи,</p> <p>8) техничките и другите услови за сигурно и безбедно функционирање на системот за преносната мрежа,</p> <p>9) планирањето на одржувањето и развојот на преносниот систем,</p> <p>10) содржината на плановите за развој на преносниот систем, како и начинот и постапката според која корисниците на системот ги доставуваат неопходите податоци за изготвување на плановите за развој,</p> <p>11) начинот и постапката за прогнозирање на потребите од природен гас,</p> <p>12) мерките, активностите и постапките во случај на нарушувања и хаварии,</p>		
--	--	--	--	---	--	--

			Член 93	<p>13) функционалните барања и класата на точност на мерните уреди, како и начинот на мерење на количините на природниот гас,</p> <p>14) критериумите за обезбедување на системските услуги,</p> <p>15) начинот и постапката за објавување на расположивиот преносен капацитет и алокација на расположивиот преносен капацитет и разрешување на преоптеретувањата на преносната мрежа,</p> <p>16) начинот и постапката за пристап до инсталациите и мерно-регулационите станици што се составен дел на преносната мрежа, а се во сопственост на потрошувачите или корисниците</p> <p>17) квалитетот на услугите што операторот ги обезбедува на корисниците,</p> <p>18) работата на системите за управување, и</p> <p>19) начинот на објавување на информациите кои што согласно овој закон е должен да ги објави,</p> <p>20) начинот и постапката за известување на корисниците на</p>			
--	--	--	---------	---	--	--	--

				<p>СИСТЕМОТ.</p> <p>(1) Операторот на дистрибутивен систем за природен гас е должен, во рок утврден во лиценцата, да ги донесе и, по претходно одобрување од Регулаторната комисија за енергетика, да ги објави во „Службен весник на Република Македонија“ и на својата веб-страница мрежните правила за дистрибуција на природен гас за мрежата со која управува, со кои особено се уредуваат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) техничките услови за приклучување на дистрибутивната мрежа на потрошувачите на природен гас, врз основа на транспарентни и недискриминаторни принципи, 2) методологијата за определување на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа, базирани на транспарентни и недискриминаторни принципи, 3) условите и начинот за пристап на трети страни на системот врз основа на транспарентни и недискриминаторни принципи, 4) техничките и другите услови за сигурно и безбедно 			
--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>функционирање на системот,</p> <p>5) мерките, активностите и постапките во случај на нарушувања и хаварии,</p> <p>6) начин и постапка за надзор и тестирање на дистрибутивната мрежа,</p> <p>7) начин и постапка за регулирање на протокот и притисокот на природниот гас низ дистрибутивната мрежа,</p> <p>8) начинот и постапката за усогласување на манипулациите во дистрибутивниот систем со манипулациите во системот за пренос на природен гас,</p> <p>9) функционалните барања и класата на точност на мерните уреди како и начинот на мерење на природниот гас,</p> <p>10) планирање на одржувањето и развојот на дистрибутивната мрежа,</p> <p>11) содржината на плановите за развој на дистрибутивниот систем, како и начинот и постапката според која корисниците на системот ги доставуваат неопходите податоци за изготвување на плановите за развој</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>12) квалитетот на испораката на природен гас во согласност со правилата за снабдување,</p> <p>13) прогноза на потребите од природен гас врз основа на податоците добиени од снабдувачите и развојните планови на потрошувачите,</p> <p>14) начин и постапка за известување на корисниците на системот.</p>			
Член 8, став 1, точка а	<p>Секој оператор на систем за пренос, складирање и/или ТПГ:</p> <p>(а) работи, се одржува и развива според економски услови сигурни, пресметливи и ефикасни објекти за пренос, складирање и/или ТПГ, водејќи сметка за животната средина;</p>	Член 85, став 1	<p>Операторот на системот за пренос на природен гас ја одржува, надградува и проширува преносната мрежа, управува со системот за пренос за природен гас преку кој што ја врши дејноста и обезбедува поврзување на преносниот систем со други преносни системи во Република Македонија, со преносните системи на соседните земји или транснационалните гасоводи.</p> <p>При вршењето на дејноста пренос на природен гас преку системот со кој управува, операторот на системот за пренос на природен гас е должен да обезбеди:</p> <p>1) доверливо и сигурно функционирање на преносниот систем, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени</p>	Член 85, став 2, точка 1 и 2	потполна усогласеност	Министерство за економија	

			<p>Член 86, став 1 и 2</p>	<p>техничките правила, 2) сигурен, безбеден, економичен и квалитетен пренос и испорака на природен гас преку преносната мрежа, на недискриминаторен и транспарентен начин, со пропишан квалитет,</p> <p>(1) Операторот на системот за пренос на природен гас е одговорен за долгорочно планирање на развојот на преносниот систем.</p> <p>(2) Операторот на системот за пренос на природен гас е должен секоја година да донесува план за развој на преносниот систем за природен гас со кој управува за период од следните десет години. Операторот го доставува планот до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 31 октомври и, по добиената согласност од Регулаторната комисија за енергетика, планот го објавува на својата веб страница. Во планот треба да бидат содржани сите неопходни информации за проширувањето и надградбата на системот, а неговата содржина се уредува со мрежните правила за пренос.</p>			
			<p>Член 85, став 2, точка 8</p>	<p>управување и одржување на преносниот систем, како и нејзин развој под економски услови</p>			

				заради сигурно и ефикасно функционирање на преносниот систем, водејќи сметка за животната средина и во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила, како и да обезбеди долгорочна способност на системот да се задоволат разумните барања за пренос на природен гас,			
	Член 8, став 2	Правилата усвоени од операторите на системите за пренос за балансирање на системот за пренос на гас се објективни, транспарентни и недискриминаторски, вклучуваат правила на наплата на корисниците на системот од нивните мрежи за енергетскиот дисбаланс. Условите, вклучувајќи ги правилата и тарифите за обезбедување на таквите услуги од операторите на системот за пренос се утврдуваат во согласност со методологија компатибилна со член 25(2) на недискриминаторски начин и начин што ги рефлектира трошоците и се објавуваат.	Член 85, став 2, точка 17	урамнотежување на отстапувањата меѓу фактичката и планираната потрошувачка на природен гас во реално време, во согласност со мрежните правила за пренос на природен гас,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 8, став 4	Операторите на системот за пренос ја набавуваат енергијата што ја користат за вршење на своите функции во согласност со транспарентни, недискриминаторски и пазарни процедури.	Член 85, став 2, точка 15	набавка на потребни системски услуги со примена на транспарентни, недискриминаторни и пазарни процедури,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 9, став 1	Кога операторот на системот за пренос е дел од вертикално интегрирано претпријатие, тој е независен барем во поглед на својата правна форма, организација и процес на одлучување од другите активности што не се поврзани со преносот. Овие правила нема да создадат обврска за одделување на сопственоста на имотот на преносниот систем од вертикално интегрираното претпријатие.	Член 89, став 1	Правното лице што ја врши дејноста пренос на природен гас не може да има лиценца за вршење на дејностите трговија или снабдување со природен гас.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 9, став 2, точки а,б,в	1. Со цел да се обезбеди независност од операторот на преносниот систем наведен во став 1, се применуваат следниве минимални критериуми: (а) лицата одговорни за менаџмент на операторот на преносниот систем не можат да учествуваат во структурите на компанијата на интегрираното претпријатие за природен гас одговорно, директно или индиректно, за секојдневното функционирање на производството, дистрибуцијата и	Член 89, став .2	Со цел да обезбеди независност во вршењето на енергетската дејност пренос на природен гас, како и исполнувањето на обврската за обезбедување на јавна услуга на недискриминаторен, објективен и транспарентен начин, операторот на системот за пренос треба да обезбеди:		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>снабдувањето со природен гас;</p> <p>(б) мора да се преземат соодветни мерки за да се обезбеди дека професионалните интереси на лицата одговорни за менаџмент на операторот на преносниот систем се земени предвид на начин што обезбедува дека се способни да дејствуваат независно;</p> <p>(в) операторот на преносниот систем има ефективно право на одлучување, независно од интегрираното претпријатие за гас, во однос на имотот потребен за функционирање, одржување или развој на мрежата. Ова не треба да го спречи постоењето на соодветни механизми за координација за да се обезбеди дека правата за економска и менаџерска супервизија на компанијата-родител, во врска со враќањето на имотот регулиран индиректно во согласност со член 25(2), во подружницата се заштитени. Особено, ова и овозможува на компанијата-родител да го одобри годишниот финансиски план, или кој било еквивалентен инструмент, на операторот на преносниот систем и да постави глобални лимити за нивоата на задолженост на својата подружница. Нема да и дозволи на компанијата-родител да дава инструкции во врска со секојдневното работење, ниту во врска со индивидуалните одлуки во поглед на изградбата или модернизирањето на преносните линии, што не ги надминува условите на одобриениот финансиски план, или кој било еквивалентен инструмент;</p>		<p>1) лицата кои што се одговорни за управувањето и раководењето со операторот на системот за пренос на природен гас да не можат да учествуваат во управувачките и раководните структури во носителите на лиценци за дистрибуција, трговија или снабдување со природен гас,</p> <p>2) лицата одговорни за управувањето и раководењето со операторот на преносниот систем да имаат независност во нивната работа и одлучување,</p> <p>3) донесувањето на одлуките во врска со средствата неопходни за функционирање, одржување и развој на системот да биде независно од интересите на вертикално интегрираното претпријатие кон кое припаѓа операторот, или интересите на поврзаното претпријатие.</p>			
	Член 9, став 2, точка д	операторот на преносниот систем утврдува програма за усогласување, која ги поставува мерките што се преземени за да се обезбеди дека се исклучува дискриминаторското однесување, и да се обезбеди дека придржувањето до него е соодветно следено. Програмата ги утврдува специфичните обврски на вработените за да ја исполни оваа цел. Се поднесува годишен извештај од страна на лицето или телото	Член 89, став 3	Операторот на системот за пренос на природен гас е должен да донесе и да достави за одобрување до Регулаторната комисија за енергетика програма за усогласување со која ќе се предвидат мерки за спречување		потполна усогласеност	Министерство за економија

		одговорно за следење на почитувањето на програмата, во кој се наведуваат преземените мерки, до регулаторната институција наведена во член 25(1) и се објавува.		на дискриминаторно однесување и ќе се обезбедат соодветни обврски за вработените, во согласност со ставот (2) од овој член.			
	Член 10	<p>Без исклучување на примената на член 16 или која било друга правна задача за откривање на информации, секој оператор на систем за пренос, складирање и/или ТПГ ја чува доверливоста на комерцијално чувствителните информации добиени во текот на вршењето на работата, и ги чува информациите за своите активности кои можат да бидат од комерцијална корист ако се откријат на дискриминаторски начин.</p> <p>Операторите на преносните системи нема, во контекст на продажбата или купувањето на природен гас од страна на слични претпријатија, да злоупотребуваат комерцијално чувствителни информации добиени од трети страни во контекст на обезбедување на или преговарање за пристап до системот.</p>	Член 85, став 2, точка 22	доверливост на комерцијалните и деловните податоци на корисниците на услугите на системот,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 11	Земјите членки назначуваат, или ќе побараат од претпријатијата кои поседуваат или се одговорни за системи за дистрибуција да назначат, за временски период одреден од земјите-членки, имајќи ги предвид елементите на ефикасност и економски баланс, еден или повеќе оператори на системи за дистрибуција и обезбедуваат тие оператори да дејствуваат во согласност со членовите од 12 до 14.	Член 91, став 2	Операторот на дистрибутивниот систем е должен секоја година да донесува план за развој на дистрибутивниот систем со кој управува за период од следните пет години. Операторот го доставува планот до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 31 октомври и, по добиената согласност од Регулаторната комисија за енергетика, планот го објавува на својата веб страница. Во планот треба да бидат содржани сите неопходни информации за проширувањето и надградбата на системот, а неговата содржина се уредува со мрежните правила за дистрибуција.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 12, став 1	Секој оператор на систем за дистрибуција работи со, се одржува и се развива според економски услови безбеден, пресметлив и ефикасен систем водејќи сметка за животната средината.	Член 90, став 1	Операторот на дистрибутивниот систем за природен гас, за делот од територијата на Република Македонија на која ја врши		потполна усогласеност	Министерство за економија

			<p>Член 90, став 2, точка 1</p> <p>Член 90, став 2/точка 4</p>	<p>дејноста, го одржува и, доколку тоа е економски исплатливо го надградува и проширува дистрибутивниот систем, управува со дистрибутивниот систем, како и обезбедува негово поврзување со систем за пренос на природен гас.</p> <p>Операторот на дистрибутивниот систем за природен гас е должен да обезбеди:</p> <p>1) сигурно, безбедно, економично и доверливо функционирање на дистрибутивниот систем, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила,</p> <p>развој, обновување и одржување на дистрибутивниот систем, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила и да обезбеди долгорочна способност на системот да ги задоволи разумните барања за дистрибуција на природен гас,</p>			
	Член 13	<p>1. Кога операторот на системот за дистрибуција е дел од вертикално интегрирано претпријатие, тој е независен барем во поглед на својата правна форма, организација и процес на одлучување од другите дејности што не се поврзани со дистрибуцијата. Овие правила нема да создадат обврска за одделување на сопственоста на имотот на системот за дистрибуција од вертикално интегрираното претпријатие.</p> <p>2. Покрај барањата од став 1, каде што операторот на системот за дистрибуција е дел од вертикално интегрирано претпријатие, тој е независен во смисла на својата организација и одлучувањето од другите активности што не се поврзани со дистрибуцијата. Со</p>	Член 94, став 2	<p>Со цел да обезбеди независност во вршењето на енергетската дејност дистрибуција на природен гас, како и исполнувањето на обврската за обезбедување на јавна услуга на недискриминаторен, објективен и транспарентен начин, треба да се обезбеди:</p> <p>1) лицата кои што се одговорни за управувањето и раководењето со</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>цел да се постигне ова, следниве минимални критериуми се применуваат:</p> <p>(а) лицата одговорни за менаџмент на операторот на системот за дистрибуција не можат да учествуваат во структурите на компанијата на интегрираното претпријатие за природен гас одговорно, директно или индиректно, за секојдневното функционирање на производството, преносот и снабдувањето со природен гас;</p> <p>(б) мора да се преземат соодветни мерки за да се обезбеди дека професионалните интереси на лицата одговорни за менаџмент на операторот на дистрибутивниот систем се земени во предвид на начин што обезбедува дека тие се способни да дејствуваат независно;</p> <p>(в) операторот на дистрибутивниот систем да има ефективно право на одлучување, независно од интегрираното претпријатие за гас, во однос на имотот потребен за функционирање, одржување или развој на мрежата. Ова не треба да го спречи постоењето на соодветни механизми за координација за да се обезбеди дека правата за економска и менаџерска супервизија на компанијата-родител, во врска со враќањето на имотот регулиран индиректно во согласност со член 25(2), во подружницата се заштитени. Особено, ова и овозможува на компанијата родител да го одобри годишниот финансиски план, или кој било еквивалентен инструмент, на операторот на дистрибутивниот систем и да постави глобални лимити за нивоата на задолженост на својата подружница. Нема да и дозволи на компанијата-родител да дава инструкции во врска со секојдневното работење, ниту во врска со индивидуалните одлуки во поглед на изградбата или модернизирањето на дистрибутивните линии, што не ги надминува условите на одобрениот финансиски план, или кој било еквивалентен инструмент;</p> <p>(г) операторот на дистрибутивниот систем утврдува програма за усогласување, која ги поставува мерките што се преземени за да се обезбеди дека се исклучува дискриминаторското однесување, и да се обезбеди дека придржувањето до него е</p>		<p>операторот на системот за дистрибуција на природен гас да не можат да учествуваат во управувачките и раководните структури во носителите на лиценци за пренос, трговија или снабдување со природен гас,</p> <p>2) лицата одговорни за управувањето и раководењето со операторот на дистрибутивниот систем да имаат независност во нивната работа и одлучување,</p> <p>3) донесувањето на одлуките во врска со средствата неопходни за функционирање, одржување и развој на системот да биде независно од интересите на вертикално интегрираното претпријатие кон кое припаѓа операторот, или интересите на поврзаното претпријатие.</p>			
--	--	---	--	--	--	--	--

		<p>соодветно следено. Програмата ги утврдува специфичните обврски на вработените за да ја исполни оваа цел. Се поднесува годишен извештај од страна на лицето или телото одговорни за следење на почитувањето на програмата, во кој се наведуваат преземените мерки, до регулаторната институција наведена во член 25(1) и се објавуваат.</p> <p>Земјите членки можат да одлучат да не ги применуваат ставовите 1 и 2 за интегрираните претпријатија за природен гас што опслужуваат помалку од 100 000 поврзани потрошувачи.</p>					
	Член 13, став 2, точка г	<p>операторот на дистрибутивниот систем утврдува програма за усогласување, која ги поставува мерките што се преземени за да се обезбеди дека се исклучува дискриминаторското однесување, и да се обезбеди дека придружувањето до него е соодветно следено. Програмата ги утврдува специфичните обврски на вработените за да ја исполни оваа цел. Се поднесува годишен извештај од страна на лицето или телото одговорни за следење на почитувањето на програмата, во кој се наведуваат преземените мерки, до регулаторната институција наведена во член 25(1) и се објавуваат.</p>	Член 90, став 2, точка 9	изготвување на извештаи за финансискиот и физичкиот обем на планираните и реализирани услуги и нивно доставување до Регулаторната комисија за енергетика, на начин, услови и во рокови определени со лиценцата		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 14	<p>Без да се исклучи примената на член 16 или која било друга правна должност за откривање на информации, секој оператор на систем за дистрибуција, ја чува доверливоста на комерцијално чувствителните информации добиени во текот на вршењето на бизнисот, и ги чува информациите за своите активности кои можат да бидат од комерцијална корист ако се откријат на дискриминаторски начин.</p> <p>2. Операторите на дистрибутивните системи нема, во контекст на продажбата или купувањето на природен гас од страна на слични претпријатија, да злоупотребуваат комерцијално чувствителни информации добиени од трети страни во контекст на обезбедување на или преговарање за пристап до системот.</p>	Член 90, став 2, точка 11	доверливост на комерцијалните и деловни податоци за корисниците на дистрибутивниот систем.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 15	<p>Правилата во член 9(1) и член 13(1) нема да го спречат функционирањето на комбиниран оператор на систем за пренос, ТПГ, складирање и дистрибуција, кој е независен во однос на својата правна форма, организација и донесувањето на одлуки од другите активности што не се поврзани со оператор на систем за пренос, ТПГ, складирање и дистрибуција и кој ги задоволува барањата дадени во точките од (а) до (д). Овие правила нема да создадат обврска за одделување на сопственоста на имотот на</p>	Член 95	(1) На правно лице, како комбиниран оператор на системи за пренос и дистрибуција на природен гас, можат да му се издадат лиценци за пренос и дистрибуција на природен гас.		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>комбинираниот систем од вертикално интегрирано претпријатие:</p> <p>(а) лицата одговорни за менаџмент на оператор на комбинираниот систем не можат да учествуваат во структурите на компанијата на интегрираното претпријатие за природен гас, одговорно директно или индиректно, за секојдневното функционирање на производството и снабдувањето со природен гас;</p> <p>(б) мора да се преземат соодветни мерки за да се обезбеди дека професионалните интереси на лицата одговорни за менаџмент на операторот на комбинираниот систем се земени во предвид на начин што обезбедува дека тие се способни да дејствуваат независно;</p> <p>(в) операторот на комбинираниот систем има ефективни права на одлучување, независно од интегрираното претпријатие за гас, во однос на имотот потребен за функционирање, одржување или развој на мрежата. Ова не треба да го спречи постоењето на соодветни механизми за координација за да се обезбеди дека правата за економска и менаџерска супервизија на компанијата-родител, во врска со враќањето на имотот регулиран индиректно во согласност со член 25(2), во подружницата се заштитени. Особено, ова и овозможува на компанијата-родител да го одобри годишниот финансиски план, или кој било еквивалентен инструмент, на операторот на комбинираниот систем и да постави глобални лимити за нивоата на задолженост на својата подружница. Нема да и дозволи на компанијата родител да дава инструкции во врска со секојдневното работење, ниту во врска со индивидуалните одлуки во поглед на изградбата или модернизирањето на преносните и дистрибутивни линии, што не ги надминуваат условите на одобриениот финансиски план, или кој било еквивалентен инструмент;</p> <p>(г) операторот на комбинираниот систем утврдува програма за усогласување, која ги поставува мерките што се преземени за да се обезбеди дека се исклучува дискриминаторското однесување, и да се обезбеди дека придржувањето до него е соодветно следено. Програмата ги поставува специфичните обврски на вработените за да ја исполни оваа цел. Се поднесува годишен извештај од страна на лицето или телото одговорни за следење на почитувањето на програмата,</p>		<p>(2) Комбинираниот оператор од ставот (1) на овој член ги има правата и обврските утврдени со овој закон за оператор на систем за пренос и оператор на систем за дистрибуција со природен гас.</p> <p>(3) На комбинираниот оператор од ставот (1) на овој член не може да му се издаде лиценца за дејностите снабдување или трговија со природен гас.</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

		во кој се наведуваат преземените мерки, до регулаторната институција наведена во член 25(1) и се објавува.					
	Член 17, став 2	Претпријатијата за природен гас, каков и да е нивниот систем на сопственост или правна форма, ги направат, ги поднесуваат на ревизија и ги објавуваат своите годишни сметки во согласност со правилата на националниот закон во врска со годишните сметки на компаниите со ограничена одговорност усвоени во согласност со Четвртата Директива на Советот 78/660/ЕЕЗ од 25 јули 1978 врз основа на член 44(2)(г) ¹ од Договорот за годишни сметки на одредени видови на компании ² . Претпријатијата кои не се правно обврзани да ги објавуваат своите годишни сметки чуваат копија од истите што ќе биде на располагање на јавноста во нивното седиште.	Член 5, став 6	Правното лице кое врши регулирана енергетска дејност е должно до Регулаторната комисија за енергетика да доставува годишни ревидирани финансиски извештаи и истите да ги објавува на својата веб-страница.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 17, став 3	Претпријатијата за природен гас, во своето внатрешно сметководство, водат посебни сметки за секоја од своите дејности на пренос, дистрибуција, ТПГ и складирање како што се бара од нив ако предметните активности се вршат од страна на одделни претпријатија, во однос на избегнување на дискриминација, вкрстено субвенционирање и нарушување на конкурентноста. Тие исто така водат сметки, што можат да се консолидираат, за други активности со гас неповрзани со преносот, дистрибуцијата, ТПГ и складирање. До 1 јули 2007, тие водат одделни сметки за активностите на снабдување на квалификуваните потрошувачи и активностите за снабдување на неквалификувани потрошувачи. Приходот од сопственоста на мрежата за пренос/дистрибуција се специфицира во сметките. Таму каде што е соодветно, тие водат консолидирани сметки за други активности што не се однесуваат на гасот. Внатрешните сметки вклучуваат и сметководствен биланс и биланс на успех за секоја активност.	Член 5, став 5	Во случај кога правното лице врши една или повеќе регулирани енергетски дејности или една или повеќе регулирани енергетски дејности и друга енергетска дејност или друга дејност, должно е да води сметководствена евиденција за секоја регулирана енергетска дејност одделно.. Финансиските извештаи од ставот (б) на овој член се изготвуваат, доставуваат и објавуваат за секоја регулирана енергетска дејност одделно, а за нерегулираните енергетски и останати дејности, финансискиот извештај што се доставува до Регулаторната комисија за енергетика може да биде консолидиран.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 18, став 1	Операторите на преносните систем, ако е потребно заради вршење на своите функции и во врска со прекуграничниот пренос, имаат пристап до мрежата на другите оператори на	Член 85, став 2, точка 4	пристап на трети страни за користење на системот за пренос, во согласност со овој закон и		потполна усогласеност	Министерство за економија

		преносни системи	Член 124, став 1	мрежните правила за пренос, а врз основа на објективни, транспарентни и недискриминаторни начела, Операторот на системот за пренос односно дистрибуција на соодветен вид на енергија е должен во мрежните правила да воспостави правила за приклучување на мрежата и методологија за пресметка на надоместокот за приклучување. Правилата за приклучување треба да ги земат предвид последиците од приклучувањето кои ќе ги претрпат другите корисници на мрежата, местото на приклучување на постројките, објектите и уредите за кои се бара приклучување и видот на потребната инсталација за приклучување на мрежата.			
	Член 20, став 1	Земјите членки ги преземаат неопходните мерки за да обезбедат дека претпријатијата за природен гас и квалификуваните потрошувачи, каде и да се лоцирани, можат да добијат пристап до напојувачки цевководни мрежи, вклучувајќи и објекти кои обезбедуваат технички услуги од споредно значење за таквиот пристап, во согласност со овој член, освен за деловите од тие мрежи и објектите кои се користат за локални производствени активности на локацијата каде што се произведува гасот. За мерките се известува Комисијата во согласност со одредбите од членот 33.	Член 85, став 2, точка 3 Член 124, став 1	приклучување на потрошувачите и операторите на дистрибутивните системи за природен гас на преносната мрежа, Операторот на системот за пренос односно дистрибуција на соодветен вид на енергија е должен во мрежните правила да воспостави правила за приклучување на мрежата и методологија за пресметка на надоместокот за приклучување. Правилата за приклучување треба да ги земат предвид последиците од приклучувањето кои ќе ги претрпат другите корисници на мрежата, местото		потполна усогласеност	Министерство за економија

				на приклучување на постројките, објектите и уредите за кои се бара приклучување и видот на потребната инсталација за приклучување на мрежата.			
	Член 22	<p>1. Поголемите нови инфраструктури за гас, одн. интерконекторите меѓу земјите-членки, објектите за ТПГ и складирање, можат, на барање, да се изземат од одредбите на членовите 18,19, 20 И 25(2),(3) и (4) под следниве услови:</p> <p>(а) инвестицијата мора да ја зајакнува конкуренцијата во снабдувањето со гас и да ја зајакнува безбедноста на снабдувањето;</p> <p>(б) нивото на ризик поврзан со инвестицијата е таков што инвестицијата нема да се случи ако не се даде изземањето;</p> <p>(в) инфраструктурата мора да биде во сопственост на физичко или правно лице кое е одделно барем во смисла на својата правна форма од операторите на системот во чии системи таа инфраструктура ќе се гради;</p> <p>(г) промените се на товар на корисниците на таа инфраструктура;</p> <p>(д) изземањето не е на штета на конкуренцијата или на ефикасното функционирање на внатрешниот пазар на гас, или ефикасното функционирање на регулираниот систем со кој е поврзана инфраструктурата.</p> <p>2. Став 1 се применува исто така и за значајните зголемувања на капацитет во постојната инфраструктура и за измените на таа инфраструктура што овозможуваат развој на нови извори на снабдување со гас.</p> <p>3. (а) Регулаторната институција наведена во членот 25 може, врз основа на одделни случаи, да одлучи за изземањето наведено во ставовите 1 и 2. Сепак, земјите-членки можат да обезбедат дека регулаторните институции ќе го поднесат, за формална одлука, до релевантното тело во земјата-членка своето мислење за барањето за изземање. Ова мислење се објавува заедно со одлуката.</p>	Член 123	<p>(2) Операторот на електропреносниот систем може да достави барање до Регулаторната комисија за енергетика за изземање од обврската за овозможување на пристап на трети страни на мрежата, во следниве случаи:</p> <p>4) кога се инвестира во интерконективни водови за едностраност струја со кој се поврзува електропреносниот систем на Република Македонија со соседен електропреносен систем, или</p> <p>5) кога се инвестира во интерконективни водови за наизменична струја со кои се поврзуваат електропреносниот систем на Република Македонија и соседен електропреносен систем, а трошоците за изградба, како и ризикот поврзан со инвестицијата, се особено високи во споредба со вообичаените трошоци и ризици при поврзување на соседни преносни системи, или</p> <p>6) кога со инвестицијата значително се</p>	потполна усогласеност	Министерство за економија	

		<p>(б) (i) изземањето може да ги опфати сите делови на, односно, новата инфраструктура, постојната инфраструктура со значително зголемен капацитет или измената на постојната инфраструктура.</p> <p>(ii) При одлучувањето да се даде изземање се разгледува, врз основа на одделни случаи, потребата за наметнување на услови за времетраењето на изземањето и недискриминаторскиот пристап до интерконеكتورот.</p> <p>(iii) Кога се одлучува за условите во овој потстав, особено се води сметка за времетраењето на договорите, дополнителниот капацитет што треба да се изгради или измената на постојниот капацитет, временскиот опсег на проектот и националните околности.</p> <p>(в) Кога се дава изземање компетентната институција може да одлучи за правилата и механизмите за менаџмент и распределбата на капацитетот ако тоа не ја спречува спроведувањето на долгорочните договори.</p> <p>(г) За одлуката за изземање, вклучувајќи ги и условите наведени во (б), ќе има соодветни причини и тие ќе бидат објавени.</p> <p>(д) Во случај на интерконеكتور секоја одлука за изземање се носи по консултации со другите земји-членки или одговорните регулаторни институции.</p> <p>4. За одлуката за изземање се известува, без одложување, Комисијата од страна на надлежната институција. Заедно со сите релевантни информации во врска со одлуката. Овие информации можат да се поднесат до Комисијата во вкупна форма, овозможувајќи и на Комисијата да донесе добро основана одлука.</p> <p>Особено, информацијата содржи:</p> <p>(а) детални причини врз основа на кои регулаторната институција, или земјата-членка, го дала изземањето, вклучувајќи ја и финансиската информација со која се оправдува потребата за изземањето;</p> <p>(б) анализата направена за ефектот врз конкуренцијата и</p>		<p>зголемува капацитетот на постоечките интерконеktivни водови.</p> <p>(3) Операторот на системот за пренос на природен гас може да достави барање до Регулаторната комисија за енергетика за изземање од обврската за овозможување на пристап на трети страни кога се инвестира во нови интерконеktivни гасоводи или значително се зголемува капацитетот на постојните интерконеktivни гасоводи заради обезбедување на нови можности за снабдување.</p> <p>(4) Регулаторната комисија за енергетика ќе постапи по барањата од ставовите (1) и (2) на овој член доколку се исполнети следниве услови:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) инвестицијата да ја зголемува конкуренцијата и сигурноста во снабдувањето со електрична енергија, односно природен гас; 2) ризикот поврзан со инвестицијата е таков што истата нема да биде реализирана доколку не се овозможи изземање од обврската за овозможување пристап на трети страни; 3) интерконеktivниот вод, односно гасовод за кој се бара изземање од обврската за 			
--	--	---	--	--	--	--	--

		<p>ефикасното функционирање на внатрешниот пазар на гас што произлегува од давањето на изземањето;</p> <p>(в) причините за временскиот период и делот од вкупниот капацитет на предметната инфраструктура за гас за која е дадено изземањето;</p> <p>(г) во случај на изземање поврзано со интерконектор, резултатот од консултациите со засегнатите земји-членки или регулаторните институции;</p> <p>(д) придонесот на инфраструктурата во диверсификацијата на снабдувањето со гас.</p> <p>Во рок од два месеца по добивање на известувањето, Комисијата може да побара регулаторната институција или засегнатата земја-членка да ја изменат или повлечат одлуката за давање на изземање. Двомесечниот период може да се продолжи за уште еден дополнителен месец во кој се бараат дополнителни информации од страна на Комисијата.</p> <p>Ако регулаторната институција или засегнатата земја-членка не го почитуваат барањето во рок од четири недели, се донесува конечна одлука во согласност со процедурата утврдена во членот 30(2).</p> <p>Комисијата ја чува доверливоста на комерцијално чувствителните информации.</p>		<p>овозможување на пристап на трети страни мора да биде во сопственост на правно или физичко лице кое е независно, барем во неговата правна форма, од операторите на системите каде што водот ќе се гради;</p> <p>4) корисниците на водот ќе плаќаат надоместок за неговото користење;</p> <p>5) изземањето од обврската за овозможување на пристап на трети страни да не влијае врз конкуренцијата и ефикасноста на пазарот на електрична енергија, односно пазарот на природен или врз ефикасното функционирање на регулираниот систем за пренос на кој што водот, односно гасоводот се приклучува.</p> <p>(5) Регулаторната комисија за енергетика ќе ги пропише детално постапката, условите и начинот за одлучување по барањата од ставовите (1) и (2) на овој член, како и начинот на објавување на одлуката и нејзиното доставување до надлежните меѓународни институции, во согласност со обврските кои што Република Македонија ги презела со ратификуваните меѓународни договори.</p>		
--	--	---	--	---	--	--

	Член 24	<p>1. Земјите членки ги преземаат неопходните мерки за да овозможат:</p> <p>(а) претпријатијата за природен гас основани на нивната територија да ги снабдуваат квалификуваните потрошувачи преку директна линија;</p> <p>(б) секој таков квалификуван потрошувач на нивната територија да биде снабдуван преку директна линија од страна на претпријатијата за природен гас.</p> <p>2. Во околности кога овластувањето (одн. лиценцата, дозволата, концесијата, во согласност со ста или одобрувањето) е побарано за изградба или работа на директни линии, земјите-членки или која било надлежна институција што тие ќе ја назначат ги утврдува критериумите за давање на овластувањата за изградба или работа на таквите линии на нивната територија. Овие критериуми се објективни, транспарентни и недискриминаторски.</p> <p>3. Земјите членки можат да дадат овластување за изградба или работа на директна линија предмет или на одбивање на пристап до системот врз основа на членот 21 или на почнувањето на процедура за решавање на спор според членот 25.</p>	Член 65, став 2	<p>Директните водови можат да се градат само во случаите кога потрошувачот или снабдувачот не можат да добијат право на приклучок или пристап на постоечки систем за пренос, односно дистрибуција на електрична енергија или природен гас.</p>	потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 25, став 1, точка 1	<p>Земјите членки назначуваат едно или повеќе надлежни тела со функција на регулаторни институции. Овие институции се целосно независни од интересите на индустријата за гас. Тие, преку примена на овој член, се одговорни барем за обезбедување на недискриминација, ефикасна конкуренција и ефикасно функционирање на пазарот, а особено следење на:</p> <p>(а) правилата на менаџментот и распределбата на интерконекцискиот капацитет, во соработка со регулаторната институција или институциите на оние земји-членки со кои постои интерконекцијата;</p> <p>(б) кој било механизам за да се справи со блокираниот капацитет во националниот систем за гас;</p> <p>(в) времето потрошено од операторите на системите за пренос и дистрибуција за да се направат поврзувањата и поправките;</p> <p>(г) објавувањето на соодветни информации од операторите на системите за пренос и дистрибуција во врска со интерконекторите, користење на мрежи и распределба на капацитетот до заинтересираните страни, водејќи сметка за потребата да се третираат нецелосните информации како комерцијално</p>	Член 16	<p>(1) Регулацијата на прашањата поврзани со вршењето на енергетските дејности определени со овој закон го врши Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија.</p> <p>(2) Регулаторната комисија за енергетика е независна во своето работење и одлучување во рамките на надлежностите утврдени со овој закон.</p> <p>(3) Регулаторната комисија за енергетика има својство на правно лице.</p>	потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>доверливи;</p> <p>(д) ефикасно расчленување на сметките наведени во членот 17, за да се обезбеди дека не постојат вкрстени субвенции помеѓу активностите на пренос, дистрибуција, складирање, ТПГ и снабдувањето.</p> <p>(ф) условите за пристап до услугите за складирање, резервоар и други помошни услуги како што е обезбедено во членот 19;</p> <p>(е) степенот до кој операторите на системите за пренос и дистрибуција ги исполнуваат своите задачи во согласност со членовите 8 и 12;</p> <p>(ж) нивото на транспарентност и доверливост.</p> <p>Институциите основани во согласност со овој член објавуваат годишен извештај за исходот од нивните активности на следење наведени во точките од (а) до (ж).</p>					
	Член 25, став 2	<p>Регулаторните институции се одговорни за правење или одобрување пред нивното стапување во сила, барем на методологиите користени за да се пресметаат или утврдат условите за:</p> <p>(а) поврзување или пристап до националните мрежи, вклучувајќи ги тарифите за пренос и дистрибуција. Овие тарифи, или методологии, овозможуваат потребните инвестиции во мрежите да се изведат на начин што ќе им овозможи на овие инвестиции да обезбедат виталност на мрежите;</p> <p>(б) обезбедување на балансирани услуги.</p>	Член 126, став 2	Доколку операторот на енергетскиот систем не издаде решение за согласност за приклучување, или издаденото решение не е во согласност со соодветните мрежни правила, лицето кое бара приклучување може да поднесе жалба до Регулаторната комисија за енергетика.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Директива .2004/67/E3 на Европскиот парламент и Советот од 26 април 2004 година за мерките за заштита на сигурноста на снабдувањето со природен гас Член 1	Таа утврдува заедничка рамка во која сите земји членки дефинираат општа, транспарентна и недискриминаторна сигурност на политиките за снабдување кои соодветствуваат со барањата на конкурентниот внатрешен пазар на гас; ги појаснуваат општите улоги и одговорности на различните учесници на пазарот и спроведуваат конкретни недискриминаторни постапки за заштита на сигурното снабдување со гас.	Член 9, став 2, точка 3	унапредување на пазарната конкурентност при обезбедување на енергетски услуги, врз основа на принципите на недискриминација и транспарентност,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 25, став 5	Секоја страна што има тужба против операторите на системите за пренос, ТПГ и дистрибуција во однос на прашањата споменати во ставовите 1,2 и 4 и во членот 19 можат да ја поднесат тужбата до регулаторната институција која, делувајќи како институција за решавање на спорови, донесува одлука во рок од два месеца по примањето на	Член 122, став 3	Лицата на кои им е одбиен пристап на мрежата или се незадоволни од условите за пристапот на мрежата можат да поднесат жалба до Регулаторната комисија за		потполна усогласеност	Министерство за економија

		тужбата. Овој период може да се продолжи за два месеца кога регулаторната институција бара дополнителни информации. Овој период може да се продолжи во договор со подносителот на тужбата. Таквата одлука има обврзувачки ефект освен ако и додека не се одбие по жалба.		енергетика.			
Регулатива (ЕЗ) 1775/2005 на Европскиот парламент и Советот од 28 септември 2005 година за условите за пристап до преносни мрежи за природен гас Член 2, точка 23		„физичко преоптоварување“ е состојба кога нивото на вистинската побарувачка за испорака го надминува техничкиот капацитет во одредена точка од времето,	Член 3, став 1, точка 32	Загушување во преносот на природен гас е состојба во која нивото на побарувачка ги надминува техничките капацитети на мрежата или гасоводот;		потполна усогласеност	Министерство за економија
Член 5 став 1 и 2		. Максималниот капацитет во сите релевантни точки наведени во член 6(3) им се прави достапен на учесниците на пазарот, имајќи го предвид интегритетот на системот и ефикасното функционирање на мрежата. 2. Операторите на преносни системи применуваат и објавуваат недискриминаторни и транспарентни механизми за резервирање на капацитет, коишто: (а) обезбедуваат соодветни економски сигнали за ефикасна и максимална употреба на технички капацитети и ги олеснуваат инвестициите во нова инфраструктура; (б) се компатибилни со пазарните механизми, вклучувајќи промптни пазари и центри за тргување, а истовремено се флексибилни и способни да се прилагодат на променливите пазарни состојби; (в) се компатибилни со системите за пристап до мрежата на земјите-членки.	Член 85, став 2, точка 5	доделување на распложливите преносни капацитети и разрешување на преоптоварувањата во преносната мрежа, во согласност со мрежните правила за пренос на природен гас,		потполна усогласеност	Министерство за економија
Член 6, став 3		Секој оператор на преносен систем ги објавува информациите за техничките, договорените и достапните капацитети на нумеричка основа за сите обезбедени услуги, во сите релевантни точки, вклучувајќи ги влезните и излезните точки на редовна и преодна основа и тоа на стандардизиран начин едноставен за корисниците.	85.2/11 Член 85, став 3	објавување на податоците за расположливите преносни капацитети на интерконективните водови со соседните преносни системи или транснационални гасоводи, заради обезбедување на недискриминаторен, објективен и транспарентен пристап и користење на системот за пренос, Операторот на системот за пренос на природен гас е должен		потполна усогласеност	Министерство за економија

				постојано да објавува и да ги обновува објавените податоци што се однесуваат на техничките информации, на нумерички и разбирлив начин, во врска со договорениот и расположливиот преносен капацитет за секое место на пристап, вклучувајќи ги и влезните и излезните точки на системот за пренос на природен гас.			
Директива 2004/8/ЕС од 11 ноември 2004 година за унапредување на когенерирањето врз основа на побарувачката за корисна топлина на внатрешниот пазар на енергија и за измена и дополнување на Директивата 92/42/ЕЕЗ Член 5, став 2	Земјите-членки можат да назначат еден или повеќе надлежни органи, што не се поврзани со активностите на производство и дистрибуција да го надгледуваат издавањето на гаранцијата за потекло, наведена во став 1.		Член 142, став 1	Агенцијата за енергетика издава и води регистар на издадени гаранции за потеклото на електричната енергија произведена од високоефикасни комбинирани постројки.		потполна усогласеност	Министерство за економија
Член 5, став 3	Земјите-членки или надлежните органи ќе воспостават соодветни механизми со коишто ќе се обезбеди како прецизноста така и доверливоста на гаранциите за потекло, а во извештајот наведен во член 10(1) ќе ги посочат мерките преземени за обезбедување на доверливост на гарантниот систем.		Член 143, став 1	(1) Министерот со Правилник за високоефикасни комбинирани постројки поблиску ќе ги пропише: 1) методологијата за пресметка на коефициентот на полезно дејство на високоефикасните комбинирани постројки за производство на електрична и топлинска енергија, 2) методологијата за проценка на заштетата на примарната енергија во високоефикасните комбинирани постројки, 3) содржината, формата		потполна усогласеност	Министерство за економија

				<p>и начинот за водење на регистарот на високоефикасните комбинирани постројки,</p> <p>4) начинот за издавање, пренесување и одземање на гаранциите за потекло на електричната енергија произведена од високоефикасните комбинирани постројки,</p> <p>5) начинот и постапката за определување на енергетската вредност на горивата што се користат во високоефикасните комбинирани постројки,</p> <p>6) содржината, формата и начинот на водењето на регистар на издадени гаранции за потекло на електрична енергија од високоефикасните комбинирани постројки.</p>			
	Член 5, став 5	<p>. Во гаранцијата за потекло:</p> <p>- ќе биде наведена долната топлинска моќност на изворот на гориво со коешто е произведена електричната енергија, ќе биде наведена употребата на топлината произведена заедно со електричната енергија и конечно, ќе бидат наведени датумите и местата на производство,</p> <p>- ќе биде наведено количеството на електрична енергија добиено по пат на високоефикасно когенерирање, во согласност со Анекс II, којшто ја претставува гаранцијата,</p> <p>- ќе бидат наведени заштедите во примарна енергија пресметани во согласност со Анекс III, врз основа на усогласените референтни вредности за ефикасност воспоставени од страна на Комисијата, како што е наведено во член 4(1).</p> <p>Земјите-членки можат да вклучат и дополнителни информации во гаранцијата за потекло.</p>	Член 142, став 3	<p>Гаранцијата за потекло на електричната енергија од високоефикасни комбинирани постројки содржи податоци за производителот и постројката, за топлотната вредност на користеното гориво, периодот на производството, искористувањето на произведената топлинска енергија, количеството на произведената електрична енергија и заштедите на примарна енергија пресметани согласно со методологијата за пресметка донесена од Министерот.</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

<p>Директива 2006/32/ЕС од 5 април 2006 година за ефикасност на крајното користење на енергијата и за енергетски услуги и за укинување на Директивата 93/76/ЕЕЦ</p> <p>Член 3, точка б</p>	<p>„енергетска ефикасност“: сооднос меѓу аутпутот на изведбата, услугите, стоките или енергијата и импутот на енергијата;</p>	<p>Член 3, став 1, точка 21</p>	<p>Енергетска ефикасност е однос помеѓу остварениот учинок во услуги, стоки или енергија и потрошената енергија;</p>	<p>потполна усогласеност</p>	<p>Министерство за економија</p>
<p>Член 3, точка в</p>	<p>„подобрување на енергетската ефикасност“: зголемување на ефикасноста на крајното користење на енергијата како резултат на технолошки, промени во однесувањето и/или економски промени;</p>	<p>Член 3, став 1, точка 62</p>	<p>Подобрување на енергетска ефикасност е зголемување на енергетската ефикасност во крајната потрошувачка на енергија како резултат на технолошки и економски промени и/или промени во начинот на однесувањето;</p>	<p>потполна усогласеност</p>	<p>Министерство за економија</p>
<p>Член 3, точка г</p>	<p>„енергетски заштеди“: количина на заштедена енергија што се утврдува со мерење и/или проценка на потрошувачката пред и по спроведувањето на една или повеќе мерки за подобрување на енергетската ефикасност, при што се гарантира нормализирање на надворешните услови што влијаат врз енергетската потрошувачка;</p>	<p>Член 3, став 1, точка 33</p>	<p>Заштеда на енергија е измерено и/или проценето намалување на потрошувачката на енергија пред и после примената на една или повеќе мерки за подобрување на енергетската ефикасност, при што се води сметка за нормализација на надворешните услови што влијаат врз потрошувачката на енергијата, односно обезбедување на потребен услови за живеење и работа, како и еднаков квалитет и квантитет на производството во индустријата;</p>	<p>потполна усогласеност</p>	<p>Министерство за економија</p>
<p>Член 3, точка д</p>	<p>„енергетска услуга“: физичката корист, јавна услуга или добро што произлегува од комбинацијата на енергија со технологија и/или мерка за енергетска ефикасност, којашто може да вклучи управување, одржување и контрола потребни за да се испорача услугата, која пак се испорачува врз основа на договор и во нормални околности се покажала дека води кон подобрување на енергетската ефикасност што може да се провери, измери или процени и/или кон примарни енергетски заштеди;</p>	<p>Член 3, став 1, точка 25</p>	<p>Енергетска услуга е услуга со која се остварува физичка корист, средство или добра како резултат на користењето на енергијата со примена на енергетски ефикасни технологии и/или активности што вклучуваат постапки за управување, одржување и контрола при обезбедување на енергетската услуга, а се остварува врз основа на договор и за која може да се докаже дека, при нормални услови, допринесува за подобрувања на</p>	<p>потполна усогласеност</p>	<p>Министерство за економија</p>

				енергетската ефикасност и/или заштеда на енергија кои што можат да се измерат или процентат;			
	Член 3, точка ж	„мерки за подобрување на енергетската ефикасност“: сите акции кои нормално водат кон подобрување на енергетската ефикасност што може да се провери, измери или процени;	Член 3, став 1, точка 44	Мерки за подобрување на енергетска ефикасност е секоја мерка насочена кон определена група потрошувачи со чија примена се постигнува подобрување на енергетската ефикасност што може да се измери и потврди или процени, а со која се постигнува намалување на потрошувачката на енергија, при што се задржува степенот на комфорт во објектите за живеење и работење и намалување на енергетскиот интензитет за единица производ во индустријата при ист квалитет и квантитет на производство;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 3 точка з	„компанија за енергетски услуги“ (ЕСКО): физичко или правно лице кое испорачува енергетски услуги и/или други мерки за подобрување на енергетската ефикасност во објектот или просториите на корисникот и притоа прифаќа одреден степен на финансиски ризик. Исплатата на испорачаните услуги се базира (целосно или делумно) врз остварувањето на подобрувањата на енергетската ефикасност и врз постигнувањето на други договорени критериуми за перформанс;	Член 3 став 1, точка 30	ЕСКО е правно лице што обезбедува енергетски услуги или други мерки заради подобрување на енергетската ефикасност кај своите корисници и кое што прифаќа извесен степен на финансиски ризик при извршување на работите, а плаќањето на услугите е целосно или делумно засновано на постигнатото подобрување на енергетската ефикасност или постигнување на други други договорени критериуми.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 3, точка ј	„енергетска контрола“: систематска постапка за да се добие соодветно знаење за постојниот профил на енергетската потрошувачка на еден објект или на група објекти, индустриски објект и/или инсталација или приватна или јавна служба, за да се идентификуваат и квантифицираат можностите за рационални енергетски заштеди и за да се поднесе извештај за наодите;	Член 3 став 1, точка 24	Енергетска контрола претставува систематизирана постапка за утврдување на постојната потрошувачка на енергија, идентификација и квантификација на економски оправдани можности за заштеда на енергија во згради или група згради, индустриски процеси или постројки, или во јавни или приватни услужни дејности, и		потполна усогласеност	Министерство за економија

				опфаќа подготовка на извештај за енергетската контрола;			
	Член 4, точка 1	<p>Државите-членки усвојуваат и настојуваат да постигнат севкупна национална индикативна цел за енергетски заштеди од 9% до деветтата година од примената на оваа Директива, и тоа преку енергетските услуги и други мерки за подобрување на енергетската ефикасност. Државите-членки преземаат рационални, практично применливи и разумни мерки што се дизајнирани за да придонесат во постогнувањето на оваа цел.</p> <p>Оваа национална индикативна цел за енергетски заштеди се утврдува и се пресметува во согласност со одредбите и методологијата дадени во Анекс I. За целите на споредба на енергетските заштеди и нивна конверзија во споредлива единица се применуваат факторите на конверзија наведени во Анекс II, освен доколку не е оправдана употреба на други фактори за конверзија. Примери за квалификувани мерки за подобрување на енергетската ефикасност се дадени во Анекс III. Општата рамка за мерење и потврда на енергетските заштеди е дадена во Анекс IV. Националните енергетски заштеди поврзани со националната индикативна цел за енергетски заштеди се мерат од 1 јануари 2008 година.</p>	Член 130 став 1	Заради спроведување на Стратегијата за енергетска ефикасност на Република Македонија, Владата на Република Македонија, по предлог од Министерството, на секои три години, донесува Акционен план за енергетска ефикасност.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 5	<p>Државите-членки гарантираат дека јавниот сектор ја исполнува улогата на давање пример во контекст на оваа Директива. За таа цел, тие ефективно ја пренесуваат улогата на давање пример и акциите на јавниот сектор до граѓаните и/или компаниите, кога тоа е соодветно.</p> <p>Државите-членки гарантираат дека мерките за подобрување на енергетската ефикасност што се преземени од страна на јавниот сектор се фокусираат на рационални мерки што генерираат најголеми енергетски заштеди во најкраток временски период. Таквите мерки се преземаат на соодветното национално, регионално и/или локално ниво и можат да содржат законски иницијативи и/или доброволни договори, онака како што е дадено во член 6(2)(б), или други шеми со еднаков ефект. Без исклучување на националното законодавство и законодавството на Заедницата за јавни набавки:</p> <ul style="list-style-type: none"> – се користат најмалку две мерки од списокот утврден во Анекс VI; – Државите-членки го олеснуваат овој процес преку објавување насоки за енергетска ефикасност и за енергетски заштеди како можен критериум за оценување на конкурентните понуди на тендери за јавни договори. <p>Државите-членки ја олеснуваат и овозможуваат размена на најдобри практики меѓу телата на јавниот сектор, на пример</p>	Член 133 став 1	Лицата од јавниот сектор се должни да применуваат мерки за подобрување на енергетската ефикасност на објектите, уредите и постројките.		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>практики за јавни набавки со енергетска ефикасност, на национално и на меѓународно ниво; за таа цел, организацијата наведена во став 2 соработува со Комисијата во поглед на размена на најдобрите практики наведени во член 7(3).</p> <p>2. Државите-членки на нова или постојна организација или организациони им ја доверуваат одговорноста за администрирање, управување и спроведување на интеграцијата на барањата за подобрување на енергетската ефикасност онака како што се утврдени во став 1. Тие можат да бидат истите тела или агенции како оние што се наведени во член 4(4).</p>					
	Член 6, став 1, точка а	<p>Државите-членки гарантираат дека дистрибутерите на енергија, операторите на дистрибутивни системи и/или компаниите за продажба на енергија на мало:</p> <p>(а) на барање, но не повеќе од еднаш годишно, обезбедуваат агрегирани статистички информации за нивните крајни потрошувачи до телата или агенциите наведени во член 4(4) или до друг именуван орган, под услов второто за возврат да ги пренесе примените информации до првите тела или агенции. Овие информации мора да бидат доволни за правилно дизајнирање и спроведување на програмите за подобрување на енергетската ефикасност и за промоција и следење на енергетските услуги и другите мерки за подобрување на енергетската ефикасност. Тие можат да вклучат историски информации и мора да вклучат тековни информации за потрошувачката на крајниот корисник, вклучувајќи и, кога тоа е соодветно, профили на оптоварувањето, сегментација на потрошувачите и географска локација на потрошувачите, при што во исто време се штити интегритетот и доверливоста на информациите кои се приватни или комерцијално чувствителни, во согласност со применливото законодавство на Заедницата;</p>	Член 132, став 1	Снабдувачите со енергија се должни најдоцна до 31 јануари секоја година да достават до Министерството и Агенцијата за енергетика податоци за претходната календарска година кои содржат вкупен приказ и структура на потрошувачката на потрошувачите кои што ги снабдуваат, географски распоред и групирање на потрошувачите според карактеристики на нивната потрошувачка, оценка на состојбата на енергетската ефикасност, предлог мерки за подобрување на енергетската ефикасност како и други потребни податоци за спроведување на Акциониот план за енергетска ефикасност.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 6, став 2	<p>Државите-членки:</p> <p>(а) избираат едно или повеќе од следниве барања што треба да ги исполнат дистрибутерите на енергија, операторите на дистрибутивни системи и/или компаниите за продажба на енергија на мало, директно и/или индиректно преку други обезбедувачи на енергетски услуги или мерки за подобрување на енергетската ефикасност:</p> <p>(i) гарантираат понуда за нивните крајни потрошувачи и промоција на енергетски услуги со конкурентни цени; или</p>	Член 139	Операторите на системите за дистрибуција на соодветен вид на енергија или природен гас, како и снабдувачите со енергија и енергенти ја поттикнуваат примената на мерките за енергетска ефикасност преку објавување на информации за услугите за енергетска ефикасност на својата веб-страница и периодично преку		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>(ii) гарантираат расположливост до нивните крајни потрошувачи и промоција на енергетски контроли со конкурентни цени што се спроведуваат на независен начин и/или мерки за подобрување на енергетската ефикасност, во согласност со член 9(2) и член 12; или</p> <p>(iii) придонесуваат во фондовите и механизмите за финансирање наведени во член 11. Нивото на овие придонеси, како минимум, соодветствува со проценетите трошоци за понуда на која било од активностите наведени во овој став и е договорено со телата или агенциите наведени во член 4(4); и/или</p> <p>(б) гарантираат постоење или воспоставување на доброволните договори и/или другите пазарно-ориентирани шеми, како што се белите сертификати, со ефект еднаков на едно или повеќе од барањата наведени во точка (а). Доброволните договори се оценуваат, надгледуваат и следат од страна на државата-членка со цел да се гарантира дека тие во пракса имаат ефект еднаков на едно или повеќе од барањата наведени во точка (а). За таа цел, доброволните договори имаат јасни и недвосмислени цели, како и барања за следење и поднесување извештаи поврзани со постапките што можат да водат кон ревидирани и/или дополнителни мерки кога целите не се постигнати или има мала веројатност дека ќе се постигнат. Во поглед на гарантирањето транспарентност, доброволните договори се ставаат на располагање на јавноста и се објавуваат пред примената до оној степен до кој тоа го дозволуваат применливите одредби за доверливост, и содржат покана за коментари од страна на засегнатите страни.</p>	<p>средствата за јавно информирање.</p> <p>(1) Информациите за услугите од ставот (1) на овој член треба да ги содржат можните мерки за подобрување на енергетската ефикасност и ефектите од примена на овие мерки, индикативните цени по кои се обезбедуваат услугите, можните начини и механизмите за финансирање, типски договори, како и контакт информации за можните давателите на услуги.</p>				
	Член 6 став 3	<p>Државите-членки гарантираат дека постојат доволно стимулативни мерки, еднаква конкурентност и еднаков третман на учесниците на пазарот кои не се дистрибутери на енергија, оператори на дистрибутивни системи и компании за продажба на енергија на мало, како што се ЕСКО, инсталатери, енергетски советници и енергетски консултанти за тие независно да понудат и спроведат енергетски услуги, енергетски контроли и мерки за подобрување на енергетската ефикасност онака како што се опишани во став 2(а)(i) и (ii).</p>	Член 138, став 1	<p>(1) Со договорите за енергетски услуги кои што ги склучуваат лицата од јавниот сектор задолжително се уредува:</p> <p>1) предметот на договорот што опфаќа обем на енергетските услуги или другите услуги во функција на подобрување на енергетската ефикасност,</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

				<p>2) утврдувањето на основната потрошувачка на енергија во објектот, уредите и постројките во согласност со Правилникот за енергетска контрола,</p> <p>3) проценката на заштедата со примена на мерките на енергетска ефикасност, како и гарантираните заштеди на енергија и постапки за утврдување на заштедата,</p> <p>4) обемот и начинот на финансирање на вложувањата за реализација на договорот,</p> <p>5) начинот на надоместување на услугите.</p>			
	Член 12	<p>Државите-членки ја гарантираат расположливоста на ефикасни, висококвалитетни шеми за енергетска контрола коишто се дизајнирани да ги идентификуваат потенцијалните мерки за подобрување на енергетската ефикасност и коишто се спроведуваат на независен начин до сите крајни потрошувачи, вклучувајќи ги и помалите домашни, комерцијални и мали и средни индустриски потрошувачи.</p> <p>2. Сегментите на пазарот коишто имаат повисоки трансакциски трошоци и подразбираат несложени инструменти можат да се постигнат преку други мерки како што се прашалници и компјутерски програми кои се достапни на Интернет и/или пратени по пошта до потрошувачите. Државите-членки, земајќи го предвид член 11(1), ја гарантираат расположливоста на енергетски контроли за сегментите на пазарот каде што тие не се комерцијално достапни.</p> <p>3. Сертификацијата во согласност со член 7 од Директивата 2002/91/ЕС на Европскиот парламент и на Советот од 16 декември 2002 година за енергетски</p>	Член 134, став 1	<p>Со енергетската контрола се обезбедува:</p> <p>1) проценката и исплатливоста на можностите за намалување на потрошувачката на енергија во зградите, придружните (помошните) постројки и опрема, како и во индустриските процеси,</p> <p>2) издавање енергетски сертификат за зградата, во согласност со посебните прописи и</p> <p>3) утврдување на</p>	потполна усогласеност	Министерство за економија	

		<p>карактеристики на градежни објекти се смета за еквивалент на енергетска контрола која ги исполнува барањата од ставовите 1 и 2 од овој член, и еквивалент на енергетската контрола, онака како што е дадена во Анекс VI(е) од оваа Директива. Освен тоа, контролите коишто се резултат на шемите што се базирани на доброволни договори меѓу организациите на засегнатите страни и именуваното тело, коешто е надгледувано и следено од страна на засегнатата држава-членка во согласност со член 6(2)(б) од оваа Директива, исто така се смета дека ги исполнуваат барањата утврдени во ставовите 1 и 2 од овој член.</p>		<p>остварените заштеди како резултат од примената на мерките за подобрување енергетската ефикасност и заштедата на енергија.</p>		
	Анекс I	<p>Методологијата што се користи за пресметка на националната индикативна цел за енергетски заштеди наведена во член 4 е следнава:</p> <p>За да го пресметаат годишното просечно количество на потрошувачка, државите-членки ја користат годишната финална енергетска потрошувачка во земјата за сите енергетски корисници што спаѓаат во доменот на оваа Директива и тоа за последниот петгодишен период пред спроведувањето на оваа Директива за кој на располагање има официјални податоци. Оваа финална енергетска потрошувачка е количеството на енергија дистрибуирано или продадено до крајните потрошувачи во текот на петгодишниот период, којашто не е приспособена на степен-деновите (сума на акумулирани топлински разлики), структурните промени или промените во производството.</p> <p>Врз основа на оваа годишно просечно количество на потрошувачка, националната индикативна цел за енергетски заштеди се пресметува еднаш и резултирачкиот апсолутен износ на енергијата што треба да се заштеди се применува за севкупното времетраење на оваа Директива.</p> <p>Националната индикативна цел за енергетски заштеди:</p> <p>(а) изнесува 9% од годишното просечно количество на потрошувачка наведено погоре;</p> <p>(б) се мери по истекот на деветтата година од примената на оваа Директива;</p> <p>(в) е резултат на кумулативните енергетски заштеди постигнати за време на деветгодишниот период на примена</p>	Член 130, став 4	<p>Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството, ќе донесе уредба со која ќе се утврдат индикативните цели за заштеда на енергија за периодот од девет години од денот на донесување на првиот Акционен план за енергетска ефикасност. Индикативните цели се определуваат во согласност со Стратегијата за енергетска ефикасност. Составен дел на Уредбата е и методологијата за пресметка на индикативните цели.</p>	потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>на оваа Директива;</p> <p>(г) се постигнува преку енергетски услуги и други мерки за подобрување на енергетската ефикасност.</p> <p>Оваа методологија за мерење на енергетските заштеди гарантира дека вкупните енергетски заштеди пропишани со оваа Директива се со фиксен износ, и оттука се независни од идниот раст на БДП и сите идни зголемувања на енергетската потрошувачка.</p> <p>2. Националната индикативна цел за енергетски заштеди се изразува во апсолутен износ на GWh, или еквивалент пресметан во согласност со Анекс II.</p> <p>3. Во пресметката на годишните енергетски заштеди можат да се земат предвид енергетските заштеди во дадена година по влегувањето на сила на оваа Директива коишто се резултат на мерките за подобрување на енергетската ефикасност што се почнати во претходната година, а најрано во 1995 година, и коишто имаат долготраен ефект. Во одредени случаи, каде околностите го оправдуваат тоа, можат да се земат предвид и мерките коишто се почнати пред 1995 година, но не порано од 1991 година. Мерките со технолошка природа треба или да се ажурирани за да го земат предвид технолошкиот напредок или се оценуваат наспроти реперите за таквите мерки. Комисијата обезбедува насоки за тоа како треба да се измери или процени ефектот од сите вакви мерки за подобрување на енергетската ефикасност коишто се базирани, каде тоа е возможно, врз постојното законодавство на Заедницата, како што е Директивата 2004/8/ЕС на Европскиот парламент и на Советот од 11 февруари 2004 година за промовирање на комбинирано производство врз основа на побарувачка за корисна топлина на внатрешниот пазар на енергија и Директивата 2002/91/ЕС.</p> <p>Во сите случаи, резултантите енергетски заштеди и натаму мора да можат да се потврдат, измерат или проценат во согласност со општата рамка од Анекс IV.</p>					
	Анекс III	Овој Анекс обезбедува примери за областите во кои можат да се развиваат и спроведуваат програми за подобрување на енергетската ефикасност и другите мерки за подобрување	Член 130, став 3	Акциониот план за енергетска ефикасност особено содржи: 1) анализа и извештај за спроведување на		потполна усогласеност	Министерство за економија

	<p>на енергетската ефикасност во контекст на член 4.</p> <p>Треба да се земе предвид дека овие мерки за подобрување на енергетската ефикасност мора да резултираат во енергетски заштеди коишто можат јасно да се измерат и да се потврдат или проценат во согласност со насоките од Анекс IV, а нивните влијанија врз енергетските заштеди не смеат да бидат претходно пресметани во другите конкретни мерки. Следниве списоци не се исцрпни, туку се наменети за да обезбедат насоки.</p> <p>Примери на квалификувани мерки за подобрување на енергетската ефикасност:</p> <p>Резиденцијален и терцијален сектор</p> <p>(а) греење и ладење (на пр., топлински пумпи, нови ефикасни котли, инсталација/ефикасно ажурирање на системите за централно греење/ладење);</p> <p>(б) изолација и вентилација (на пр., изолација на шуплини во ѕидови и покриви, двојно/тројно застаклување на прозорци, пасивно греење и ладење);</p> <p>(в) топла вода (на пр., инсталација на нови уреди, директно и ефикасно користење на просторното греење, машини за перење);</p> <p>(г) осветлување (на пр., нови ефикасни сијалици и пригушници, дигитални системи за контрола, употреба на детектори на движење во системите за осветлување на комерцијални објекти);</p> <p>(д) готвење и ладење (на пр., нови ефикасни апарати, системи за поврат на топлина);</p> <p>(ѓ) друга опрема и апарати за домаќинство (на пр., комбинирани апарати за греење и електрична енергија, нови ефикасни уреди, временска контрола за оптимизирано користење на енергијата, намалување на загубите во стенд-бај режим, инсталација на кондензатори за намалување на реактивната моќност, трансформатори со мали загуби);</p> <p>(е) домашно производство од обновливи извори на енергија, со што се намалува количината на енергија што се</p>		<p>мерките и активностите од претходниот акционен план,</p> <p>2) мерките и активностите за подобрување на енергетската ефикасност во следниот тригодишен период, со цел да се постигнат индикативните цели за заштеда на енергија,</p> <p>3) едукативни и промотивни активности насочени кон поттикнување на рационално користење на енергијата,</p> <p>4) роковите во кои треба да се спроведат одделните активности,</p> <p>5) потребни средства за реализација на предвидените активности и начин на нивно обезбедување,</p> <p>6) носителите на одделните активности.</p>			
--	---	--	--	--	--	--

		<p>купува (на пр., соларни термални апликации, топла вода во домаќинства, греење и ладење на простор со помош на сончева енергија);</p> <p>Индустриски сектор</p> <p>(ж) производствени процеси (на пр., поефикасно користење компримиран воздух, производи на кондензација, прекинувачи и вентили, користење на автоматски и интегрирани системи, ефикасен стенд-бај режим);</p> <p>(з) мотори и регулатори (на пр., зголемување на употребата на електронска регулација, регулатори на мотори со променлива брзина, интегрирано апликативно програмирање, фреквентна конверзија, електричен мотор со висока ефикасност);</p> <p>(с) вентилатори, регулатори на мотори со променлива брзина (на пр., нови уреди/системи, користење на природна вентилација);</p> <p>(и) управување со реакцијата на побарувачката (на пр., управување со оптоварувањето, системи за контрола на дополнителното напојување при врвно оптоварување (peak shaving control systems));</p> <p>(ј) високоефикасно комбинирано производство (на пр., комбинирани апарати за топлина и електрична енергија);</p> <p>Транспортен сектор</p> <p>(к) начин на патување што се користи (на пр., промоција на возила со енергетска ефикасност, енергетски ефикасно користење на возилата, вклучувајќи и шеми за приспособување на притисокот на пневматиците, уреди со енергетска ефикасност и уреди за приклучување за возила, адитиви за горива кои ја подобруваат енергетската ефикасност, масла со голема способност за подмачкување и пневматици со мала отпорност);</p> <p>(л) промена на начинот на патување (на пр., аранжмани за превоз до дома/работа без автомобили, споделување автомобили, промена на начините на превоз што трошат повеќе енергија со оние што трошат помалку</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>енергија по патник-километар или тон-километар);</p> <p>(г) денови без автомобили;</p> <p>Меѓусекторски мерки</p> <p>(м) стандарди и норми чијашто примарна цел е подобрување на енергетската ефикасност на производите и услугите, вклучувајќи ги и објектите;</p> <p>(н) енергетски шеми за означување;</p> <p>(њ) мерење, интелигентни системи за мерење, како што се индивидуални инструменти за мерење со далечинско управување и наплата со информации;</p> <p>(о) обука и едукација што водат кон примена на технологии и/или техники со енергетска ефикасност;</p> <p>Хоризонтални мерки</p> <p>(п) регулативи, даноци, итн., коишто имаат ефект на намалување на енергетската потрошувачка кај крајното користење;</p> <p>(р) фокусирани информативни кампањи коишто промовираат подобрување на енергетската ефикасност и мерки за подобрување на енергетската ефикасност.</p>					
32002L0091	<p>Директива 2002/91/ЕЗ од 16 декември 2002 година за енергетските карактеристики на зградите</p> <p>Член 2, точка 1</p>	<p>„зграда“: конструкција со покрив и ѕидови, за која се користи енергија за регулирање на внатрешните климатски услови; зградата може да се однесува на зграда како целина или делови од истата што биле проектирани или променети за одделна употреба;</p>	Член 3, став 1, точка 34	<p>Зграда е покриен објект што има ѕидови и во кој што енергијата се користи за климатизирање на просторот (греење и ладење) и може да се однесува на зграда како целина или на делови од зграда што се наменети или пренаменети за засебно користење;</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка 2	<p>„енергетски карактеристики на зградата“: количеството енергија што се користи или што е проценето за исполнување на различните потреби поврзани со стандардизираната употреба на зградата, што може да вклучи, меѓу другото, греење, загревање вода, разладување, вентилација и осветлување. Ова количество се одразува со</p>	Член 3, став 1, точка 23	<p>Енергетска карактеристика на зграда е количина на потрошена енергија или проценета потрошувачка на енергија, меѓудругото за загревање на простор и вода, ладење и</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

		еден или со повеќе нумерички показатели што се пресметани, земајќи ги предвид изолацијата, техничките и инсталациските карактеристики, проектот и поставеноста во однос на климатските аспекти, изложеноста на сонце и влијанието на соседните структури, производството на сопствена енергија и други фактори, вклучувајќи ги внатрешните климатски услови што влијаат на побарувачката на енергија;		осветление, а неопходна за задоволување на различните потреби во зградите што произлегуваат од стандардно користење на градежните објекти, изразена преку еден или повеќе нумерички индикатори што се пресметуваат водејќи сметка за изолацијата, техничките карактеристики и конструкцијата на објектот, позицијата во однос на климатските влијанија, вклучувајќи ги сопственото производство на енергија и потребните климатски услови во објектот што влијаат врз потрошувачката на енергија;			
	Член 2, точка 3	„сертификат за енергетските карактеристики на зградата“: сертификат признат од земјата-членка или од правно лице назначено од неа, кој ги вклучува енергетските карактеристики на зградата, пресметани според методологијата заснована на општата рамка утврдена со Анексот;	Член 3, став 1, точка 79	Сертификат за енергетска карактеристика на зграда е документ кој ги содржи податоците за енергетската карактеристика на зградата, пресметани на пропишан начин, а го издава правно лице овластено за вршење на енергетска контрола;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 3	Земјите-членки применуваат методологија, на национално или на регионално ниво, за пресметување на енергетските карактеристики на зградите врз основа на општата рамка утврдена во Анексот. Деловите 1 и 2 од оваа рамка се приспособуваат кон техничкиот напредок во согласност со постапката наведена во член 14(2), земајќи ги предвид стандардите или нормите кои се применуваат во законодавството на земјите-членки. Оваа методологија се утврдува на национално или на регионално ниво. Енергетските карактеристики на една зграда се изразуваат на транспарентен начин и може да вклучат показател на емисија на CO ₂ .	Член 135, став 1, точка 1	Заради постигнување на подобрување на енергетска ефикасност на зградите, Министерот со Правилник за енергетски карактеристики на зградите ги пропишува барањата и условите кои што се однесуваат на: методологија за определување на енергетските карактеристики на зградите,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 5	Земјите-членки ги преземаат потребните мерки за да се обезбеди новите згради да ги исполнат минималните барања за енергетски карактеристики наведени во член 4. За новите згради со вкупна корисна подна површина од преку 1000 м ² , земјите-членки осигуруваат техничката, еколошката и економската изводливост на алтернативните	Член 135, став 1, точка 3	услови за проектирање и градба на нови и реконструкција на постојни згради од аспект на енергетска ефикасност,		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>системи како што се:</p> <ul style="list-style-type: none"> — децентрализираните системи на снабдување со енергија засновани на обновлива енергија, — КТЕЕ, — греење или разладување на област или блок, ако постои, — топлински пумпи, под одредени услови, <p>да бидат разгледани и земени предвид пред да започне градењето.</p>					
	Член 6	<p>Земјите-членки ги преземаат потребните мерки за да се осигури дека кога ќе се изведува поголемо реновирање на зградите со вкупна корисна подна површина поголема од 1000 м², нивните енергетски карактеристики ќе се надградат за да се исполнат минималните барања, сè додека тоа е технички, функционално и економски изводливо. Земјите-членки ги изведуваат овие минимални барања за енергетски карактеристики врз основа на барањата за енергетски карактеристики утврдени за згради во согласност со член 4. Барањата може да бидат утврдени и за реновираните згради како целина или за реновираните системи или компоненти, кога тие се дел од реновирањето што треба да се изврши во ограничен временски период, со гореспоменатата цел за подобрување на целокупните енергетски карактеристики на зградата.</p>	Член 135, став 1, точка 2	<p>минималните барања за енергетската ефикасност на новите и зградите што се реконструираат, како и начинот на контрола на усогласеноста на изградените објекти, уреди и постројки со одредбите на Правилникот,</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 7	<p>1. Земјите-членки осигуруваат кога зградите се градат, продаваат или изнајмуваат, на сопственикот, или од сопственикот на идниот купувач или закупец, зависно од случајот, да му биде достапен сертификат за енергетски карактеристики. Важноста на сертификатот не е повеќе од 10 години.</p> <p>Сертификатот за станови или единици наменети за одделна употреба во блокови, може да се заснова на:</p> <ul style="list-style-type: none"> — заеднички сертификат за целата зграда за блокови со заеднички систем за греење, или — проценката на друг типичен стан во истиот блок. <p>Земјите-членки можат да ги исклучат категориите</p>	Член 135, став 1, точка 5	<p>означувањето на градежните објекти во поглед на нивните енергетски карактеристики.</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>наведени во член 4(3) од примената на овој став.</p> <p>2. Сертификатот за енергетски карактеристики за згради ги вклучува референтните вредности како што се тековните правни стандарди и главните показатели, со цел да им се овозможи на потрошувачите да ги споредат и да ги проценат енергетските карактеристики на зградата. Сертификатот е придружен од препораки за подобрувањето на економичноста на енергетските карактеристики.</p> <p>Целта на сертификатите е ограничена на обезбедувањето информации, и за какви било последици од овие сертификати во однос на правни постапки или друго се одлучува во согласност со националните правила.</p> <p>3. Земјите-членки преземаат мерки да осигурат кај зградите што имаат вкупна корисна подна површина од преку 1000 м², која ја користат јавни власти и институции што даваат јавни услуги на голем број лица и затоа се често посетувани од овие лица, што имаат енергетски сертификат, не постар од 10 години, тој да биде поставен на видно место, јасно видлив за јавноста.</p> <p>Исто така, можат да бидат јасно прикажани и опсегот на препорачаните и на тековните внатрешни температури и, кога е соодветно, и другите односни климатски фактори.</p>					
32009L0028	<p>Директива 2009/28/ЕС од 23 април 2009 година за промоција на користење енергија од обновливи извори и со која се изменуваат и дополнуваат и последователно се укинуваат директивите 2001/77/ЕС и 2003/30/ЕС</p> <p>Член 2, точка (а)</p>	<p>„енергија од обновливи извори“ е енергија од обновливи нефосилни извори, имено ветер, соларна, аеротермална, геотермална енергија, хидротермална и океанска енергија, хидроенергија, биомаса, депониски гас, гас од постројки за третман на комунални отпадни води и биогасови;</p>	<p>Член 3 став 1, точка 49</p>	<p>Обновливи извори на енергија се нефосилни извори на енергија, односно хидроенергија, ветерна, сончева и геотермална енергија, биомаса, депониски гас, биогаз и гас добиен од станици за пречистување на отпадни води;</p>		<p>потполна усогласеност</p>	<p>Министерство за економија</p>
	<p>Член 2, точка д</p>	<p>„биомаса“ е биоразградлив дел од производите, отпадот и остатоците од биолошко потекло од земјоделство</p>	<p>Член 3, став 1, точка 3</p>	<p>Биомаса е биоразградувачкиот дел на продукти, отпад и остатоци од земјоделски</p>		<p>потполна усогласеност</p>	<p>Министерство за економија</p>

		(вклучително и растителни и животински супстанции), од шумарство и од сродни индустрии, вклучително и рибарство и аквакултури, како и биоразградливиот дел од индустрискиот и комуналниот отпад.		(растителни и животински супстанции), шумски и други индустрии, како и биоразградувачкиот дел на индустриските и комуналните отпади,			
	Член 2, точка ġ	„брuto финална потрошувачка на енергија“ се енергетските производи испорачани за енергетски цели во индустријата, транспортот, домаќинствата, услужниот сектор вклучувајќи ги и јавните услуги, земјоделството, шумарството и рибарството, и ја вклучува потрошувачката на електрична и топлинска енергија во енергетскиот сектор за производство на електрична и топлинска енергија и ги вклучува загубите во дистрибуцијата и преносот на електрична и топлинска енергија;	Член 3, став 1, точка 4	Бруто финална потрошувачка на енергија е потрошувачка на енергија и енергенти од потрошувачите (домаќинства, индустрија, земјоделие, транспорт и останати потрошувачи), вклучувајќи ја сопствената потрошувачка на енергија и енергенти во производните постројки и загубите на енергија во преносните и дистрибутивните системи;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 2, точка з	„биогорива“ се течни или гасовити горива за транспорт што се произведени од биомаса;	Член 3, став 1, точка 2	Биогорива се течни или гасовити горива добиени од биомаса;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	2 Член 2, точка s	„гаранција за потеклото“ е електронски документ чијашто единствена функција е да обезбеди доказ за крајниот потрошувач дека одреден процент од или количество енергија е произведено од обновливи извори, онака како што се бара во член 3(б) од Директивата 2003/54/EC;	Член 3, став 1, точка 7	Гаранција за потекло е документ издаден од Агенцијата за енергетика на Република Македонија (во натамошниот текст Агенција за енергетика) на производителите на електрична енергија, а со кој на потрошувачите им се потврдува дека дел од електричната енергија што им се испорачува е произведена од обновливи извори на енергија или од високоефикасни комбинирани постројки;		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 4, став 1	Секоја држава-членка усвојува национален акционен план за обновлива енергија. Националниот акционен план за обновлива енергија ги утврдува националните цели на државата-членка за 2020 година кои се однесуваат на уделот на енергија од обновливи извори што се троши во транспортот, во електричната енергија и во греењето и ладењето, имајќи ги предвид ефектите од мерките на другите политики поврзани со енергетската ефикасност во финалната потрошувачка на енергијата, и соодветните	Член 146, став 1 Член 146, став 2	Заради реализација на Стратегијата за обновливите извори на енергија, Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството, донесува Акционен план за обновливите извори на енергија за период од десет години. Акциониот план за обновливите		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>мерки што треба да се преземат за да се постигнат овие севкупни национални цели, вклучувајќи ја и соработката меѓу локалните, регионалните и националните власти, планираните статистички трансфери или заеднички проекти, националните политики за развој на постоечките ресурси за биомаса и за мобилизирање на нови ресурси за биомаса за други примени, како и мерките што ќе се преземат за исполнување на барањата од членовите 13 до 19.</p> <p>Најдоцна до 30 јуни 2009 година, Комисијата усвојува образец за националните акциони планови за обновлива енергија. Тој образец ги содржи минимум барањата утврдени во Анекс VI. Државите-членки го користат овој образец при презентацијата на нивните национални акциони планови за обновлива енергија.</p>		<p>извори на енергија ги дефинира мерките за унапредување на искористувањето на обновливите извори на енергија, а особено содржи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) очекувана бруто финална потрошувачка на електрична енергија, горива за транспорт, енергија за греење и ладење, во согласност со Стратегијата за развој на енергетиката и Стратегијата за обновливите извори на енергија и водејќи сметка за мерките за зголемување на енергетската ефикасност, 2) зацртани цели и годишната динамика на порастот на учеството на енергијата од обновливи извори во потрошувачката на енергија, 3) мерки за остварување на зацртаните цели, 4) приказ на релевантните политики и мерки за промоција на обновливите извори на енергија, 5) специфични мерки за намалување на административните бариери, мерки за информирање и обуки и соодветен развој и усовршување на преносните и дистрибутивни 		
--	--	---	--	--	--	--

				<p>системи,</p> <p>6) мерки за поддршка од членот 145 на овој закон за производство на електричната енергија, за искористување за греење и ладење, транспорт и користење на биомасата,</p> <p>7) оценка на очекуваниот придонес на одделните обновливи извори на енергија заради постигнување на целите зацртани во Стратегијата за обновливи извори на енергија,</p> <p>8) оценка на можни заеднички проекти со други земји со цел за исполнување на целите зацртани во Стратегијата за обновливи извори на енергија</p> <p>9) финансиски извори,</p> <p>10) носителите и роковите за реализација на предвидените активности.</p>			
	Член 4, став 3	<p>Шест месеци пред истекот на рокот за поднесување на нејзиниот национален акционен план за обновлива енергија, секоја држава-членка објавува и до Комисијата доставува документ со прогноза во кој се наведува:</p> <p>(а) нејзината проценка за вишокот производство на енергија од обновливи извори до 2020 година во споредба со индикативната траекторија што може да се отстапи на други држави-членки во согласност со членовите 6 до 11, како и проценка на потенцијалот за заеднички проекти; и</p> <p>(б) нејзината проценка за побарувачка на енергија од обновливи извори до 2020 година којашто се задоволува од извори што не се домашно</p>	Член 146, став 3	<p>Министерството на секои две години изготвува извештај за реализација на Акциониот план за обновливи извори на енергија во изминатиот период. Доколку врз основа на наодите од извештајот се оцени дека не се остварува предвидената годишна динамика од ставот (2) точка 2) на овој член ќе и предложи на Владата на Република Македонија дополнителни мерки и соодветни измени во Акциониот</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

		производство. Оваа информација може да вклучи елементи поврзани со трошоците и придобивките и финансирањето. Оваа прогнозата се ажурира во извештаите на државите-членки, онака како што е утврдено во член 22(1)(j) и (к).		план.			
	Член 15, став 2	За таа цел, државите-членки овозможуваат дека на барање од производител на електрична енергија од обновливи извори на енергија се издава гаранција за потеклото. Државите-членки можат да договорат гаранциите за потеклото да се издаваат и на барање на производителите на енергија за греење и ладење од обновливи извори на енергија. Таквиот договор може да подлежи на ограничување на минималниот капацитет. Гаранцијата за потеклото се однесува на стандардно количество енергија од 1 MWh. За секоја произведена единица енергија се издава само една гаранција за потеклото. Државите-членки гарантираат дека една единица енергија од обновливи извори се зема предвид само еднаш. Државите-членки можат да пропишат производителот да не добие поддршка за истото производство на енергија од обновливи извори за коешто тој веќе добил гаранција за потеклото. Гаранцијата за потекло нема функција во смисла на сообразноста на државата-членка со член 3. Трансферите на гаранциите за потекло, одделно или заедно со физичкиот трансфер на енергија, не влијаат врз одлуката на државите-членки да користат статистички трансфери, заеднички проекти или заеднички шеми за поддршка за постигнување сообразност со целта или за пресметката на бруто финалната потрошувачка на енергија од обновливи извори во согласност со член 5.	Член 147, став 2	За добивање на гаранции за потекло на електрична енергија од ставот (1) на овој член производителот на електрична енергија е должен да уплати надоместок на сметката на Агенцијата за енергетика, според тарифникот што го донесува Агенцијата за енергетика, а кој што треба да биде одобрен од Владата на Република Македонија.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 15, став 4	Државите-членки или именуваните надлежни тела вршат надзор врз издавањето, трансферот и поништувањето на гаранциите за потекло. Именуваните надлежни тела немаат географски одговорности што се преклопуваат и се независни од дејностите за производство, трговија и снабдување.	Член 147, став 1	Агенцијата за енергетика издава и води регистар на издадени гаранции за потеклото на електричната енергија произведена од обновливи извори на енергија.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 15, став 6	Гаранцијата за потекло во најмала рака го специфицира следново: (а) изворот на енергија од кој е произведена енергијата и почетниот и крајниот датум на производство; (б) дали се однесува на: (i) електрична енергија; или	Член 147, став 3	Гаранцијата за потекло на електричната енергија од обновливи извори на енергија содржи податоци за производителот и електроцентралата, за количините на произведената електрична енергија, обновливиот извор од кој е произведена електричната		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>(ii) енергија за греење или ладење;</p> <p>(в) идентитетот, локацијата, типот и капацитетот на постројката во којашто е произведена енергијата;</p> <p>(г) дали и во која мера постројката добила инвестициска поддршка, дали и во која мера за единицата енергија е користена некоја друга форма на национална шема за поддршка, и видот на шемата за поддршка;</p> <p>(д) датумот кога постројката била пуштена во употреба; и</p> <p>(ѓ) датумот и земјата на издавање и единствен идентификациски број.</p>		енергија, период на производството и други податоци.			
32003L0030	<p>Директива 2003/30/ЕЗ од 08 мај 2003 за промоција на употребата на биогорива или други обновливи горива за транспорт</p> <p>Член 3, став 1, точка (а)</p>	Државите членки треба да обезбедат минимална застапеност на биогоривата и другите обновливи горива на нивните пазари и за таа цел, треба да постават национални индикативни цели.	Член 106, став 1	Заради заштита на животната средина Владата на Република Македонија во согласност со Акциониот план од членот 146 на овој закон, со одлука ја определува годишната процентуална застапеност на биогоривата во вкупните количини на горивата за транспорт во Република Македонија.		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 3, став 3	Државите членки ќе го следат уделот на биогоривата од 5% во мешавините со дизел гориво во возилата кои не се прилагодени и ќе превземат мерки, каде е тоа неопходно, со цел да се обезбеди усогласеност со соодветниот закон на Европската заедница за стандардите за емисија на гасови.	Член 106, став 3	Со одлуката од ставот (1) на овој член ќе се определи и минималниот процент на намешаност на биогоривата во мешавините од фосилни и биогорива за транспорт, како и преодниот период за замена на резервите на мешавините од фосилни и биогорива за транспорт.		потполна усогласеност	Министерство за економија
32009L0125	<p>Директива 2009/125/ЕЗ од 21 октомври 2009 за воспоставување рамка за поставување на барања за екодизајн за производи кои користат електрична енергија</p> <p>Член 3</p>	<p>1. Земјите членки ќе преземат адекватни мерки со цел да се осигураат дека производитите кои се покриени со имплементацијата на мерките може да бидат пласирани на пазарот и/или да бидат ставени во промет единствено ако истите се усогласени со оние мерки и се подложни на ЦЕ ознаки во согласност со Член 5.</p> <p>2. Земјите членки ќе ги назначат надлежните органи кои ќе бидат одговорни за надзор на пазарот. За таквите</p>	Член 165, став 2, точка 2	<p>Министерот, во согласност со министерот надлежен за заштита на животната средина, ќе донесе Правилник за еко дизајн, со кој поблиску ќе ги пропише:</p> <p>барањата кои што треба да ги исполнат производитите што користат енергија за да можат да се пуштат на пазар или да се стават во употреба,</p>		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>надлежни органи, тие ќе треба да им обезбедат користење на непоходни сили за да се преземат соодветните мерки кои се нивна должност во согласност со оваа Директива. Земјите членки ќе ги дефинираат задачите, силите и организациските мерки за компетентните надлежни органи кои треба бидат овластени како:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Да се организираат соодветни проверки за усогласеност на производите, според адекватна скала и да се обврзе производителот или неговиот овластен претставник да ги повлече не усогласените производи од пазарот во согласност со Член 7; b) Потребно е страните кои се инволвирани да ги обезбедат сите непоходни информации како што е наведено во мерките кои се имплементираат; c) Да се земат примероци од производите и истите да се поднесат на контрола за усогласеност. <p>3. Земјите членки треба да ја информираат Комисијата за резултатите од надзорот на пазарот, и каде што има можност, Комисијата ќе ги пренесе тие информации на другите земји членки.</p> <p>4. Земјите членки треба да бидат сигурни дека на потрошувачите и другите заинтересирани страни им е дадена можност да ги достават своите надгледувања на усогласеноста на производите до надлежните органи.</p>					
	Член 4	<p>Таму каде што производителот не е одреден од Заедницата и во отсуство на претставници на надлежните органи, увозникот ги има следните обврски:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) да се осигура дека производот кој е пасиран на пазарот и/или ставен во промет е усогласен со Директивата и применетите мерки за имплементација; или b) да ја одржува и да ја направи достапна Декларацијата на ЕК за еднаквост и техничката документација. 	165, став 2, точка 3	обврските на производителот или увозникот на производот што користи енергија,		потполна усогласеност	Министерство за економија
	Член 5	<p>Ознаки и Декларацијата на ЕК за еднаквост</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Производот кој е покриен со мерки за имплементација пред да биде пласиран на пазарот и/или ставен во промет, ЦЕ ознаките треба да бидат додадени и Декларацијата на ЕК за еднаквост да биде 	Член 165, став 2, точка 5	означувањето дека производот што користи енергија е сообразан со пропишаните барања		потполна усогласеност	Министерство за економија

		<p>издадена со што производителот или неговиот овластен претстаник ќе обезбеди и ќе гарантира дека производот е усогласен со сите релевантни прописи на применетите мерки за имплементација.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ЦЕ ознаките се означени со ЦЕ како што е покажано во Анекс III. 3. Декларацијата на ЕК за еднаквост треба да ги содржи елементите наведени во Анекс 4 и треба да се однесува на соодветните метки за имплементација. 4. Додавањето на ознаки на производи за кои е веројатно дека ќе го насочат потрошувачот во погреша насока спротивно на тоа што е наведено во ЦЕ ознаката треба да бидат забранети. 5. Земјите членки може да побараат информациите да бидат обезбедени во согласно со Анекс 1, дел 2 да биде на нивниот официјален јазик (ци) кога производот стигнува до крајниот потрошувач. <p>Земјите членки исто така треба да ги овластат прописите за овие информации на еден или повеќе официјални јазици на институциите на евроската унија.</p> <p>Во случај кога ќе се применува првиот под параграф, земјите членки треба да го земат во предвид следното:</p> <p>А) дали информациите можат да бидат доставени со хармонизирани симболи или препознатливи кодови или други мерки; и</p> <p>Б) начинот на кој корисникот го замислува производот и природата на информацијата која ќе треба да се обезбеди.</p>					
32002L0091	ДИРЕКТИВА 92/75/ЕЕЗ НА СОВЕТОТ од 22 септември 1992	Целта на оваа директива е да овозможи усогласување на националните мерки за објавување, особено по пат на етикетирање и информации за производи, на информации за	Член 141	(1) Заради постигнување на целите на Стратегијата од членот 129 на овој закон, министерот со Правилник за енергетска ефикасност		потполна усогласеност	Министерство за економија

	<p>година</p> <p>за означување по пат на етикетирање и стандардни информации на производите, за потрошувачката на енергија и други ресурси за апаратите за домаќинство</p> <p>Член 1, став 1</p>	<p>потрошувачката на енергија и на други основни ресурси, како и дополнителни информации кои се однесуваат на одредени типови апарати за домаќинство, така овозможувајќи им на потрошувачите за изберат апарати кои се енергетски поефикасни: Оваа директива се применува на следниве типови апарати за домаќинство, дури и кога тие се продадени за недоволна употреба:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фрижидери, замрзнувачи и нивни комбинации, - машини за перење, машини за сушење и нивни комбинации, - машини за миење садови, - печки, - бојлери и апарати со складирање топла вода, - светлосни уреди, - клима-уреди. 		<p>за електричните и други уреди и апарати ќе ги пропише барањата од аспект на енергетската ефикасност што треба да ги исполнат уредите што можат да се продаваат во Република Македонија, а се однесуваат на уредите во домаќинствата и другите уреди, вклучувајќи ги и електричните сијалици и придушниците за флуоресцентните сијалиците и тоа:</p> <p>(1) уредите за домаќинства и другите слични уреди за кои е задолжително означување, обликот, формата и содржината на ознаката, како и начинот на контрола на означувањето, минималното ниво на енергетската ефикасност, имајќи го во предвид видот на апаратот, неговата конструкција и други релевантни фактори, како и роковите за постепено воведување на обврските.</p>			
32000L0055	<p>ДИРЕКТИВА 2000/55/ЕЗ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ од 18 септември 2000 година за барања за енергетска ефикасност на придушници за флуоресцентно осветлување</p> <p>Член 1, став 1</p>	<p>Оваа Директива се применува за придушници за извори на флуоресцентно осветлување, кои работат на електрична енергија од мрежа, како што се дефинирани во Европскиот стандард EN 50294 од декември 1998 година, точка 3.4, во понатамошниот текст „придушници“.</p>	Член 141, став	<p>Заради постигнување на целите на Стратегијата од членот 129 на овој закон, министерот со Правилник за енергетска ефикасност за електричните и други уреди и апарати ќе ги пропише барањата од аспект на енергетската ефикасност што треба да ги исполнат уредите што можат да се продаваат во Република Македонија, а се однесуваат на уредите во домаќинствата и другите уреди, вклучувајќи ги и електричните сијалици и придушниците за флуоресцентните сијалиците и тоа:</p> <p>уредите за домаќинства и другите</p>	потполна усогласеност		Министерство за економија

				слични уреди за кои е задолжително означување, обликот, формата и содржината на ознаката, како и начинот на контрола на означувањето,			
--	--	--	--	---	--	--	--

Табелата ја изработил:	Раководител на надлежниот сектор	Министер
Име и презиме: Магдалена Билбиловска	Име и презиме: Виолета Кецкаровска	Име и презиме: Фатмир Бесими
Звање и работно место: Помлад соработник за анализа и развој на енергетиката во Одделението за анализа и развој на енергетиката	Звање и работно место: Раководител на сектор за енергетика	Звање и работно место: Министер за економија
Потпис:	Потпис:	Потпис:
Датум: 16 јули 2010 година	Датум: 16 јули 2010 година	Датум: 16 јули 2010 година